L. 12. Kraków, dnia 31. grudnia 1909. Rocznik XXX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ
dla stoł. król. miasta Krakowa.

Przedpłatę roczną 2 kor. składać można w biurach Komisarzy obwodowych. Właściciele domów w Krakowie otrzymują „Dziennik rozporządzeń“ bezpłatnie.

„Wielki Kraków“.

W dniu 30. listopada b. r. została ogłoszona w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych ustawa o przyłączeniu do Krakowa gmin podmiejskich i obszarów dworskich.

Dzień ogłoszenia powyższej ustawy jest równocześnie dniem wejścia jej w życie. Od dnia tego, który Prezydentowi miasta Krakowa oddaje już decydujący wpływ na tok gospodarstwa gminnego w gminach przyłączonych odróżnić trzeba termin faktycznego oddania Zarządu gmin i obszarów dworskich przyłączonych pod zarząd Rady miasta i Magistratu Krakowa. Termin ten wyznaczy c. k. Namiestnictwo wspólnie z Wydziałem Krajowym, który się skłania do propozycyi Prezydyum miasta Krakowa, aby termin oznaczyć **na dzień 1. kwietnia 1910.**

Od dnia wejścia w życie ustawy o Wielkim Krakowie nie mogą zarządy gmin przyłączonych czynić bez zezwolenia Prezydenta miasta żadnych zmian w stanie posiadania i obciążenia majątku i dobra gminnego, a budżety tych gmin muszą być zatwierdzone przez Prezydenta miasta. Również wszystkie umowy dotyczące używania majątku gminnego wymagają zatwierdzenia Prezydenta miasta.

Ustawa o Wielkim Krakowie.

Zamieszczona w dzienniku ust. i rozp. kraj. **z dnia 30. listopada 1909 Nr. 148.**

Ustawa

z dnia 13. listopada 1909 w przedmiocie przyłączenia kilkunastu gmin i kilku obszarów dworskich do miasta Krakowa, wyłączenia tychże gmin i obszarów dworskich z okręgów Rad powiatowych Krakowskiej i Wielickiej, tudzież w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 6. października 1901, Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 108. nadającej statut dla stoł. król. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminy i obszary dworskie, w Krakowskim autonomicznym powiecie położone, a mianowicie gminy: Półwsie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Czarna Wieś z Kawiorami, Nowa wieś Narodowa, Łobzów, Krowodrza, Grzegórzki-Piaski, część gminy Prądnik biały, położona po prawym brzegu potoku Sudoł, część gminy Prądnik czerwony, leżąca po prawym brzegu rzeki Białuchy, a z przysiółka Prądnika czerwonego-Olszy część aż po obecny wał fortyfikacyjny, oraz obszary dworskie: Półwsie Zwierzynieckie i Zwierzyniec — a następnie gminy i obszary dworskie, położone w autonomicznym powiecie Wielickim, a mianowicie gminy: Zakrzówek z Kapelanką i Dębniki — oraz obszary dworskie: Zakrzówek, Kapelanka i Dębniki z Rybakami — zostają połączone z miastem Krakowem w jedną gminę miejscową pod wspólną nazwą stołeczne królewskie miasto Kraków.

Art. II.

Wskutek tego połączenia przestają w art. I. wymienione, a w całości do Krakowa wcielone gminy i obszary dworskie istnieć jako samodzielne jednostki administracyjne, tamże zaś wyszczególnione części gmin Prądnik biały i Prądnik czerwony z Olszą zostają odłączone od dotyczących gmin.

Art. III.

Granica rozszerzonego miasta Krakowa od strony samodzielnej części gminy Prądnik biały biegnie środkiem koryta potoku Sudoł, a mianowicie środkiem parceli l. k. 553, aż do jej wschodniego końca, od tego punktu zaś północno-wschodnią granicą parceli l. k. 140/2, a następnie północną granicą parceli l. k. 513 i 532 aż do północnego końca wschodniej granicy odłączonej części gminy Prądnik biały, a od strony samodzielnej części gminy Prądnik czerwony biegnie nowa granica środkiem rzeki Białuchy, stanowiącej parcelę l. k. 1100.

Od strony obszaru dworskiego Olsza odcina granicę rozszerzonego miasta Krakowa wschodnia strona parceli l. k. 66/3 i południowa strona parceli l. k. 79, leżąca między parcelą l. k. 80/1, a wschodnią stroną parceli l. k. 66/3.

Art. IV.

Równocześnie z przyłączeniem do Krakowa zostają wymienione w art. I. gminy i części gmin oraz obszary dworskie wyłączone z odnośnych okręgów Rad powiatowych Krakowskiej i Wielickiej.

Art. V.

Gmina miasta Krakowa przejmuje prawa i obowiązki gmin w całości przyłączonych z wyjątkiem praw i obowiązków, wypływających z takich umów, które potrzebują do ważności swej zatwiedzenia przez władze przełożone, a które zatwierdzenia tego do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze nie uzyskały.

Co do stosunków gminy miasta Krakowa z gminami, z których tylko części odłączono, celem ich przyłączenia do Krakowa, obowiązują umowy, zawarte między temiż gminami, a gminą miasta Krakowa.

Art. VI.

Gmina miasta Krakowa obowiązaną jest ściśle dopełnić zobowiązań przyjętych mocą zawartych z wymienionemi w artykule I. gminami i obszarami dworskimi umów, zatwierdzonych uchwałą Rady miasta z dnia 19. września 1907.

Nad ścisłem dopełnieniem powyższych zobowiązań czuwać będzie Wydział krajowy, któremu w tym celu służy prawo zarządzić stosowne środki zaradcze.

Gdyby Rada miejska nie wstawiła we właściwym czasie w swój budżet kwoty, potrzebnej na pokrycie wydatków, połączonych z wypełnieniem takiego zobowiązania, będzie miał Wydział krajowy prawo kwotę tę wstawić do budżetu miejskiego.

Art. VII.

W celu złagodzenia, względnie usunięcia utrudnień w administracyi powiatowej, powstających z powodu wyłączenia z okręgu Rady powiatowej Krakowskiej i Wielickiej gmin i obszarów dworskich w art. I. wymienionych, oraz w celu uregulowania stosunków, wynikłych z odpowiedzialności za zobowiązania Wielickiej Kasy oszczędności gmin i obszarów dworskich, w Wielickim powiecie autonomicznym położonych, a również w art. I. wymienionych, obowiązaną jest gmina miasta Krakowa uiścić:

a) Reprezentacyi powiatowej w Krakowie w pierwszych trzydziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich, względnie części gmin, pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (art. XIV.) corocznie w ratach kwartalnych z dołu na podstawie wyniku podatkowego za rok ubiegły taką kwotę, która się równa różnicy pomiędzy 49 razy wziętą wydatnością jednego halerza w gminach przy powiecie Krakowskim pozostających a kwotą 116.000 K.;

b) Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce w pierwszych dwudziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (art. XIV.) corocznie sumę 3.662 K, a prócz tego do końca roku 1912 corocznie sumę 3.866 K, wreszcie w pierwszym roku po przejściu rzeczonych gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu król. stoł. miasta Krakowa jednorazowo sumę 47.650 K.

Na wypadek sporu między gminą miasta Krakowa a powiatem Krakowskim co do oznaczenia podstaw i wysokości odszkodowania, n. p. wskutek zmiany systemu podatkowego, rozstrzygnie rzecz Wydział krajowy.

Art. VIII.

Z dniem wcielenia do stoł. król. miasta Krakowa wymienionych w art. I. gmin i obszarów dworskich, oraz części gmin (art. XIV.) przechodzi na gminę miasta Krakowa obowiązek utrzymywania, znajdujących się na wcielonym do miasta Krakowa obszarze, dróg gminnych i powiatowych, jako dróg gminnych.

Z dniem powyższym przechodzi na gminę miasta Krakowa prawo poboru myta, przysługujące dotąd Radzie powiatowej w Wieliczce na mocy ustawy z dnia 10. września 1892, Dz. u. kr. Nr. 71.

Art. IX.

Prawo propinacyjne na terytoryach gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa przyłączonych, pozostaje niezmienione do końca roku 1910.

Po roku 1910 terytorya te podlegać będą przepisom, obowiązującym dla miasta Krakowa (art I. ustawy krajowej z dnia 20. grudnia 1905, Dz. u. kr. Nr. 11, ex 1906).

Art. X.

Ustawy krajowe, obowiązujące w mieście Krakowie, mają obowiązywać także i w powstałem przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich powiększonem terytoryum miasta Krakowa, o ile tą ustawą dla tego terytoryum osobne przepisy nie zostały wydane.

W sprawie przepisów budowlanych dla terytoryów przyłączonych do miasta Krakowa gmin i obszarów dworskich wydane zostaną w drodze ustawy krajowej osobne postanowienia z uwzględnieniem zawartych umów (art. VI.) i stosunków miejscowych.

Do czasu ustawodawczego uregulowania powyższych stosunków obowiązywać będzie w przyłączonych terytoryach ustawa budownicza dla miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883, Dz. u. kr. Nr. 63, zmieniona częściowo ustawą z dnia 28. marca 1905, Dz. u. kr. Nr. 57 z następującymi wyjątkami:

1. Istniejące dotąd na całym obszarze, do miasta Krakowa niniejszą ustawą przyłączonym nieogniotrwałe pokrycia dachów, winny być w ciągu lat 15, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, zamienione na ogniotrwałe.

2. Na przyłączonym do miasta Krakowa obszarze gminy Zwierzyniec wolno będzie przez lat 20 od dnia wejścia w życie tej ustawy stawiać domy parterowe. Również na folwarku zwierzynieckim na terytoryum przyłączonego do Krakowa obszaru dworskiego Zwierzyniec, stawiać będzie wolno parterowe domy, jednak tylko dla służby folwarcznej i klasztornej.

3. Rada miasta Krakowa jest upoważnioną do wydania z uwzględnieniem zawartych umów (art. VI.) i miejscowych stosunków, przejściowych przepisów co do urządzenia, względnie przerobienia dołów kloacznych i gnojowisk, oraz co do przebudowy istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Art. XI.

Postanowienia § 18, § 29, § 30, § 31, § 32, § 33, ustęp 1. i 2., § 36 ustęp 2, 9 i 10, § 41, § 45, § 53 ustęp 1. i 5. ustawy z dnia 6. października 1901 Dz u. kr. Nr. 108, obejmującej statut gminny stoł. król

miasta Krakowa, znosi się w ich dotychczasowem brzmieniu, a natomiast opiewać mają jak następuje:

§ 18.

Rada miejska składa się z 83 członków (radców miejskich).

Z powyższej ilości członków Rady miejskiej wybierają wyborcy zamieszkali na terytoryum Krakowa, jakie istniało przed obecnie dokonanem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, 72 radców, a wyborcy zamieszkali na terytoryach, przyłączonych obecnie do Krakowa gmin i obszarów dworskich, 11 radców. W szczególności zaś wybierają wyborcy zamieszkali na terytoryum dotychczasowej gminy: Zakrzówek z Kapelanką 1 radcę, Dębniki 1 radcę, Półwsie Zwierzynieckie 1 radcę, Zwierzyniec 1 radcę, Czarna Wieś z Kawiorami 1 radcę, Nowa wieś Narodowa 1 radcę, Łobzów 1 radcę, Krowodrza 2 radców, część Prądnika białego oraz część Prądnika czerwonego i Olszy 1 radcę, Grzegórzki-Piaski 1 radcę.

Wyborcy zamieszkali na przyłączonych do Krakowa obszarach dworskich będą wykonywali czynne prawo wyborcze razem z wyborcami tej gminy, z którą obszar dworski wspólną nosi nazwę.

Członków rady miejskiej wybierają członkowie gminy, prawo głosowania mający. Gdyby powyższa liczba radców miejskich pomiędzy jednym a drugim wyborem przez śmierć lub rezygnacyę, lub utratę urzędów się zmniejszyła, wtedy rada miejska do pełnienia obowiązków radców przyzwie tych, którzy przy odnośnym wyborze po wybranych w kole oddziale lub okręgu wyborczym, do którego ubyły radca należał, największą liczbę głosów otrzymali. Radcy, przez Radę miejską przybrani, tylko do najbliższych wyborów obowiązki pełnić będą (§ 45).

§ 29.

Celem dopełnienia wyborów będą wyborcy, zamieszkali na terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, podzieleni na trzy koła wyborcze:

W pierwszem mieścić się będą wyborcy, wymienieni w § 19 pod literami: *a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m)*;

w drugiem właściciele lub dożywotnicy nieruchomości, o których mówi § 19 pod literą *n)*;

w trzeciem wyborcy wymienieni w § 19 pod literami *o)* i *p)*.

Wyborcy, zamieszkali na terytoryach przyłączonych do Krakowa gmin i obszarów dworskich, będą wykonywali w wyznaczonych dla nich okręgach czynne prawo wyborcze razem, bez podziału na koła wyborcze.

§ 30.

Dla wyborców, zamieszkałych w granicach Krakowa, jakie istniały przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, ustanawia się następujące oddziały dla wyborców koła drugiego i trzeciego:

Koło drugie podzielone będzie na dwa oddziały, według wysokości podatku. W tym celu należy ułożyć spis wyborców, w porządku wysokości wymierzonego im na rok ostatni podatku domowo-czynszowego, gruntowego i 5% podatku od budynków uwolnionych od podatku domowo-czynszowego, poczynając od najwyżej, a kończąc na najniżej opodatkowanych.

Suma podatku tak uporządkowanego, podzielona będzie na dwie połowy; wyborcy w pierwszej połowie ogólnej sumy podatkowej umieszczeni, stanowić będą pierwszy oddział, zaś należący do drugiej połowy, drugi oddział drugiego koła.

Koło trzecie podzielone będzie na trzy oddziały.

Oddział pierwszy obejmować będzie wyborców, wymienionych w § 19 pod lit. *p)*, tudzież z wyborców wymienionych w § 19 pod lit. *o)*, te osoby, które przy ostatnim rozkładzie podatku zarobkowego powszechnego zaliczone zostały do I. i II. klasy opodatkowanych.

Oddział drugi obejmować będzie z wyborców, wymienionych w § 19 pod lit. *o)*, te osoby, które są rękodzielnikami, posiadającymi kartę przemysłową, na samoistnie prowadzony przemysł rękodzielniczy, o ile nie należą do oddziału, pierwszego, trzeciego koła.

Oddział trzeci obejmować będzie resztę wyborców, wymienionych w § 19, pod lit. *o)*, nie zaliczonych ani do pierwszego, ani do drugiego oddziału tego koła.

Wyborcy, zamieszkali na terytoryum dotychczasowej gminy Krowodrza, wybierać będą swoich członków Rady miejskiej w 2 terytoryalnych okręgach, a mianowicie wyborcy, zamieszkali na części dotychczasowej gminy Krowodrzy, graniczącej z dzielnicami Kleparz i Piasek aż po obecną linię akcyzową, wybierać będą wraz z wyborcami Krowodrzy murowanej 1 radcę a wyborcy, zamieszkali w Krowodrzy poza obecną linią akcyzową, wybierać będą drugiego radcę.

Wyborcy wszystkich innych przyłączonych do Krakowa gmin sąsiednich, o ile im według § 18 niniejszego statutu służy prawo wyboru własnego reprezentanta do Rady miejskiej, wybierać ich będą w okręgach, odpowiadających granicom, jakie gminy te posiadały w czasie przyłączenia ich do miasta Krakowa, powiększonym o terytoryum obszaru dworskiego, posiadającego z gminą wspólną nazwę.

§ 31.

Liczba wybrać się mających radców miejskich z terytoryum Krakowa, jakie istniało przed przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, będzie podzielona pomiędzy trzy koła wyborcze w ten sposób, że na każde koło przypada 24 radców.

W kole drugiem każdy oddział wybiera połowę radców, na toż koło do wyboru przypadających.

W kole trzeciem wybiera pierwszy oddział 10 radców, drugi oddział 4 radców, trzeci oddział 10 radców.

Liczbę radców wybierać się mających z terytoryów przyłączonych do Krakowa gmin i obszarów dworskich, tudzież okręgi, z których radcy ci mają być wybrani, podaje § 18 i 30 tego statutu.

§ 32.

Spisy wyborców, zamieszkałych na tem terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich sporządzone będą według wyżej wymienionych kół wyborczych i to w kole pierwszem w porządku alfabetycznym

w kole drugiem i trzeciem zaś w porządku wysokości podatku.

Dla każdego oddziału wyborczego koła trzeciego ułożony będzie odrębny spis wyborców. Spisy obejmować będą imiona i nazwiska wyborców (§ 30), tytuł, na którym się ich prawo głosowania opiera a w szczególności w kole drugiem, wymienienie realności, numeru, ulicy i dzielnicy miasta, zaś w kole trzeciem wymienienie rodzaju zatrudnienia lub przedsiębiorstwa zarobkowego; w kole drugiem i trzeciem ma być uwidoczniona obok każdego wyborcy cyfra podatkowa

Dla każdego okręgu wyborczego na terytoryum Krakowa, powstałego przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich, sporządzony będzie osobny spis wyborców. W spisie tym umieszczeni będą wyborcy uprawnieni do głosowania według postanowień tego statutu w porządku alfabetycznym, z uwidocznieniem obok każdego z nich tytułu (§ 30), na którym się ich prawo głosowania opiera.

§ 33.

Ustęp 1. Każdy wyborca ma tylko jeden głos i to w tem kole lub w tym okręgu wyborczym, w którego spisie zamieszczony będzie.

Ustęp 2. Zasadą do zamieszczenia w kołach wyborczych jest główne zatrudnienie wyborcy.

§ 36.

Ustęp 2. Głosowanie odbywa się pisemnie kartkami, które zawierać mają tyle nazwisk, ilu członków Rady miejskiej odnośne koło, oddział lub okręg wybiera.

Ustęp 9. Wybrany w dwóch lub więcej oddziałach albo okręgach wyborczych powinien oświadczyć w dniach trzech, w którym oddziale albo okręgu wyborczym wybór przyjmuje, a gdyby żadnego nie dał oświadczenia, uważanym będzie za przyjmującego wybór w tym oddziale lub okręgu wyborczym, w którym najpierw wybrany został, a gdyby wybory w tych oddziałach lub okręgach wyborczych odbyły się równocześnie, w tym oddziale lub okręgu wyborczym, który los wyciągnięty przez prezydenta miasta na pełnem posiedzeniu Rady miejskiej oznaczy.

Ustęp 10. W takim razie w innych oddziałach lub okręgach wyborczych za wybranych uważać należy tych, którzy po ostatnim wybranym najwięcej otrzymali głosów. W razie równości głosów zastosować należy analogiczne postanowienie ustępu 7 tegoż paragrafu.

§ 41.

Dla uzupełnienia miejsc, opróżnionych wskutek nieważności lub nieprzyjęcia wyboru, poleci Rada miejska prezydentowi rozpisać bezwłocznie na podstawie tych samych spisów nowy wybór w tem kole, oddziale albo okręgu wyborczym, w którym wybór był unieważniony albo nieprzyjęty.

§ 45.

Radcy miejscy z terytorym miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, wybierani są na lat sześć. Co trzy lata połowa radców, z każdego koła i oddziału wyborczego wybranych ustępuje, a na ich miejsce wstępują do Rady nowowybrani z właściwych kół wyborczych, wybory przeto do Rady miejskiej odbywają się co trzy lata.

Ustępujący radcy miejscy pozostają na urzędzie aż do prawomocnego przeprowadzenia nowych wyborów. Po upływie 3 lat od pierwszego wyboru ustępuje wskazana losem połowa członków Rady. Losowanie radców, ustępujących z końcem pierwszego trzechlecia, winno nastąpić w takim czasie, aby nowe wybory na sześć tygodni przed ukończeniem kadencyi nastąpić mogły. Losowania dokonywa prezydent miasta lub jeden z wiceprezydentów wobec zgromadzonej Rady.

Do mandatów, opróżnić się mających z końcem pierwszego trzechlecia przez losowanie, tak samo do opróżnić się mających z końcem sześciolecia mandatów tych radców, którzy przez sześć lat swój urząd sprawowali, wliczyć należy mandaty tych radców, którzy w ciągu ostatniego trzechlecia ubyli z Rady przez śmierć, rezygnacyę, lub z innych przyczyn, statutem przewidzianych i w ten sposób co trzy lata dokonać wyboru na wszystkie opróżnione mandaty.

Członkowie Rady miasta z okręgów utworzonych na przyłączonem do Krakowa terytoryum sąsiednich gmin i obszarów dworskich wybierani są również na lat sześć. Przewidziane w tym paragrafie losowanie połowy członków Rady po upływie 3 lat od pierwszego wyboru nie ma zastosowania do członków Rady miasta, wybranych z okręgów, utworzonych na przyłączonem do Krakowa terytoryum sąsiednich gmin i obszarów dworskich

§ 53.

Ustęp 1. W razie rozwiązania Rady miejskiej przez polityczną władzę krajową mają być najdalej do sześciu tygodni ogłoszone i rozpisane nowe wybory 83 członków Rady.

Ustęp 5. Z radców, po rozwiązaniu Rady wybranych z terytoryum Krakowa, jakie istniało przed przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, ustąpi po upływie pierwszego trzechlecia z każdego koła i oddziału połowa, którą los oznaczy. Losowania dokona prezydent na posiedzeniu Rady.

Losowanie powyższe nie dotyczy członków Rady miasta wybranych z okręgów położonych na terytoryach przyłączonych do Krakowa sąsiednich gmin i obszarów dworskich.

Art. XII.

Czas trwania mandatu członków Rady miasta, wybranych z terytorym Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, nie doznaje zmiany przez obecne rozszerzenie granic miasta Krakowa.

Art. XIII.

Wybór członków Rady miasta Krakowa z okręgów, utworzonych z powodu przyłączenia do miasta Krakowa gmin i obszarów dworskich, nastąpi po myśli przepisów tego statutu zaraz po faktycznem przejęciu tych gmin i obszarów dworskich pod zarząd gminy miasta Krakowa.

Wybrani z powyższych okręgów nowi członkowie Rady miasta pełnić będą swe funkcye aż do najbliższych wyborów do Rady miasta, poczem nastąpią tak na terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, jakoteż i na terytoryum Krakowa, powstałem przez przyłączenie tychże gmin i obszarów dworskich, nowe wybory po myśli przepisów zawartych w art. XI. tejże ustawy i w odnośnych paragrafach obowiązującego w Krakowie statutu miejskiego.

Art. XIV.

Termin w którym wymienione w art. I. tejże ustawy gminy i obszary dworskie, względnie części gmin, przejdą pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa, wyznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Z dniem tym przestaną na przyłączonych do miasta Krakowa terytoryach obowiązywać ustawy krajowe, którym one jako gminy wiejskie względnie obszary dworskie i składowe części autonomicznych powiatów podlegały, a natomiast zaczną obowiązywać ustawy krajowe (art. X.), którym podlega miasto Kraków.

Z dniem powyższym zostaną rozwiązane Rady gminne w gminach, przyłączonych w całości do miasta Krakowa.

Do terminu w niniejszym artykule oznaczonego pozostanie w terytoryach do miasta Krakowa przyłączonych nadal w mocy urzędowa działalność c. k. Władz państwowych administracyjnych.

Art. XV.

Od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, zarządy gmin w całości przyłączonych nie mogą bez zgody prezydenta miasta Krakowa zaciągać nowych zobowiązań ani też zawierać umów, względnie przedsiębrać czynności, któreby pociągały za sobą zmiany w stanie posiadania, obciążenia lub używania majątku i dobra gminnego, oraz nie mogą czynić wydatków budżetem gminnym nieprzewidzianych. Budżety uchwalone w powyższym czasie przejściowym na rok następny przez Rady powyższych gmin, muszą być zatwierdzone przez prezydenta miasta Krakowa.

Przeciw odmowie prezydenta miasta Krakowa przysługuje jednak Reprezentantom gminnym prawo wniesienia zażalenia do Wydziału krajowego, który rozstrzyga ostatecznie.

C. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zarządzą, aby działalność urzędów państwowych i autonomicznych o ile ona dotyczy przyłączonych gmin i obszarów dworskich jak najspieszniej przekazaną została gminie m. Krakowa w zakresie, statutem tejże gminy określonym.

C. k. Namiestnictwo zarządzi również, aby w miejsce c. k. Władz państwowych, właściwych dotychczas dla gmin i obszarów dworskich, do miasta Krakowa przyłączonych, czynności odnośne objęły c. k. Władze państwowe właściwe dla miasta Krakowa.

Wydział krajowy wyda odpowiednie zarządzenia, aby majątek i dobro gminne przez gminy w całości do miasta Krakowa przyłączone temuż miastu inwentarycznie oddane zostały.

Art. XVI.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. XVII.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wiedeń dnia 13. listopada 1909.

Franciszek Józef w. r.

Haerdtl w. r.

OBWIESZCZENIE

zamieszczone w Dz. ust. i rozp. kraj. z dnia 31. grudnia 1909 r. Nr. 164.

Prezydyum c. k Namiestnictwa we Lwowie reskryptem z dnia 18. grudnia 1909 L. 20653/pr., w porozumieniu z Wydziałem krajowym na zasadzie Art. XIV. **ustawy z 13. listopada 1909 Dz. u. kr. Nr. 148** wyznacza termin, od którego wymienione w Art. I. tej ustawy gminy i obszary dworskie względnie części gmin przejdą pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa.

Na zasadzie Art. XIV. ustawy z 13. listopada 1909 Dz. u kr. Nr. 148 wyznacza c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym **dzień 1. kwietnia 1910 jako termin, od którego** wymienione w Art. I. tej ustawy **gminy i obszary dworskie** względnie części gmin **przejdą pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa.**

C. k. Namiestnik:
Bobrzyński w. r.

L. M. 117104/09/prez.

Kraków dnia 12. stycznia 1910.

Okólnik.

„Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

L. 20653/pr.

Lwów, dnia 18. grudnia 1909.

Panu Prezydentowi król. stoł. miasta Krakowa

do wiadomości z oznajmieniem, że równocześnie zarządzam ogłoszenie powyższego obwieszczenia w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych oraz w części urzędowej „Gazety Lwowskiej".

Wskutek powyższego obwieszczenia ustanie z dniem 1. kwietnia 1910 urzędowa działalność c. k. Władz państwowych właściwych dotychczas dla gmin i obszarów

dworskich przyłączonych do miasta Krakowa a natomiast odnośne czynności objąć mają Władze właściwe dla miasta Krakowa.

C. k. Namiestnik:
Bobrzyński w. r.".

Udzielam do wiadomości

Prezydent miasta:
Dr. Leo w. r.

L. 106398/09

I.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat przypomina przepisy §§ 9 do 12, tudzież §§ 14, 19, 23, 24 regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku z dnia 24. sierpnia 1884 r. (Dz. rozp dla stoł. król. m. Krakowa L 8 z r. 1884) względem **uprzątania śniegu, lodu i błota z chodników i ulic miasta** i postanawia co następuje:

Właściciele domów obowiązani są kazać usuwać niezwłocznie zlodowaciały śnieg z dachów, zwieszający się i grożący spadnięciem, aby przeszkodzić spadaniu tegoż na chodniki i ulicę oraz na przechodzącą nimi publiczność.

Podczas strącania takiego śniegu należy przed domem na chodniku postawić koziołki drewniane, zamykające chodnik, aby publiczność w czasie wykonywania tej czynności tym chodnikiem nie przechodziła

Właściciele domów obowiązani są w porze zimowej kazać chodniki a — tam, gdzie niema chodników, ulice wzdłuż ich posiadłości na szerokość dwu metrów z lodu, śniegu i błota oczyścić.

Uprzątanie to należy uskutecznić wczas rano, a w razie ciągłego opadania śniegu — i kilka razy na dzień, lub w czasie, który organa miejskiego zakładu czyszczenia miasta oznaczą.

Śnieg, lód oraz błoto zmiecione z chodników, należy ułożyć na połowie szerokości ścieku, od strony ulicy, nie zaś na środku ulicy, aby nie tamować ruchu wozów na ulicach przez wygórowanie środka i przez ścieśnienie ulic.

W ulicach zaś, przez które przechodzi tor kolei elektrycznej, należy śnieg, lód lub błoto składać w połowie ścieku po stronie ulicy, gdzie niema toru kolei elektrycznej.

Jeśli chodniki obmarzają i stają się ślizkie, jako też w razie gołoledzi obowiązani są właściele domów ślizkie miejsca wzdłuż swych realności kazać posypywać piaskiem

Jeżdżenie i przewożenie ciężarów na wózkach po chodnikach ulicznych jest surowo wzbronione

Nad ścisłem przestrzeganiem i wykonaniem powyższych postanowień czuwać będą organa miejskiego zakładu czyszczenia miasta i c. k. Policya.

Przekraczających powyższe przepisy karać będzie Magistrat grzywną od 2 Kor. do 200 Kor. a względnie karą aresztu od godzin 6 do dni 14.

Zarazem przypomina Magistrat zarządzenia, wydane obwieszczeniem z dnia 24. grudnia 1903 r. L. 109941/B. względem czyszczenia chodników betonowych ze śniegu i lodu w zimie; mianowicie:

1. W miesiącach zimowych należy chodniki, wykonane z płyt betonowych, zamiatać natychmiast po każdem spadnięciu śniegu i niedopuścić do zlodowacenia tegoż.

2. Po uprzątnięciu z nich śniegu, należy chodniki natychmiast czystym piaskiem równo posypać.

3. Gdyby mimo starannego uprzątnięcia śniegu w dzień, utworzyła się przez noc zlodowaciała warstwa śniegu, należy ją zaraz rano, najpóźniej do godziny 7 z chodników, drewnianemi szerokiemi a tępo okntemi skrobaczkami ostrożnie usunąć Używania do tego celu drągów żelaznych jako też siekier, rydli i t p. narzędzi zabrania się najsurowiej, gdyż przez silne uderzenie z góry płyty uledz mogą zepsuciu i pęknięciu.

4 W razie nagłej odwilży, należy topniejący śnieg, błoto i piasek natychmiast z chodników usunąć przez troskliwe zamiecenie, aby nie dopuścić do utworzenia się grudy, gdy po odwilży nastąpi przymrozek

Za każde przekroczenie powyższych zarządzeń, jak również za wszelkie szkody przez złe czyszczenie w chodnikach zrządzone, odpowiedzialni są właściciele domów, przed którymi wykonano chodnik z płyt betonowych, na podstawie przepisów karnych, objętych rozdziałem VIII. obowiązującego regulaminu utrzymania czystości i porządku dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 24. sierpnia 1884 r. L. 5875.

Wreszcie Magistrat zawiadamia, że w Urzędzie Budownictwa miejskiego oglądać można wzór skrobaczki do uprzątania śniegu z chodników betonowych, ewentualnie otrzymać wskazówki, jak oczyszczanie chodników uskuteczniane być winno i jakiemi narzędziami.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 27. listopada 1909 r.

Prezydent miasta:
Dr. Leo w. r.

L. 94939/09.

III. a.

PRZEDMIOTY ZNALEZIONE.

W sierpniu 1909 r. znaleziono w Krakowie następujące przedmioty.

***A)* Złożone w tut. Kasie miejskiej:**

Art 341. Żydowski „tałes" w woreczku sukiennym.
„ 409/788. Portfel czarny, w nim karta legit., przemysłowa Dyakowskiego, los węgierski, 4 hal., 4 stemple po 10 h.
„ 411. Zegarek niklowy z dewizką niklową.
„ 479. Kawałek czarnej jedwabnej materyi.
„ 480/912. Portmonetka, 10 hal., 2 kwity.
„ 481. 9 kluczy.
„ 482. Czarna jedwabna tasiemka.
„ 483 2 kartki zastawnicze tut. m. K. Oszcz. na korale.
„ 484. Parasol z drewnianą rączką.
„ 485 Szal jedwabny
„ 486. Niebieska materya damska.
„ 487. Pugilares stary z przepustką Julii Kaczmarczyk.

Art. 488. Zegarek srebrny damski.
„ 489. Zegarek damski stalowy.
„ 490. Kartka zastawnicza Nr. 18997 lwowskiego Zakładu. Bojenka.
„ 491. Parasol czarny.
„ 492 Klucz wertheimowski Nr. 2516.
„ 493. Cwikier w żółtej oprawie.
„ 494. 3 książki, zbiorek modlitw, une Amaureusse i The Goetical Warks Waltera Skotta.
„ 496/914. Czarny pugilares — 2 hal.
„ 497/915. Chusteczka z 158 Kor.
„ 498. Żakiet czarny.
„ 499. Złota ślubna obrączka H. D.
„ 916. 1 Korona.
„ 500. Karta legit. związku urzęd. K Mączyńskiego.
„ 501. Cennik fabryki szczotek i pendzli w Zwierzyńcu, książeczka zamówień.
„ 502/919. Książeczka wkładkowa tut. Kasy Oszcz. na 2 K. 60 h. Amalii Goldzweig.
„ 503/917 Torebka damska, 4 K. 14 h., 1 rubel, 10 kop. lusterko.
„ 504. Klucz.
„ 505. Książeczka kasy chorych Franciszka Hołuja.
„ 506 Legitymacya związku pomocn. handlowych, Leona Schönberga, karta kolej.
„ 507/918. Pulares z 3 Kor. 89 hal. recepis kolej.

B) **Przedmioty pozostawione u znalazców.**

1. Zegarek damski złoty dwukopertowy remont.
2. Pies duży biały.
3. Pies biały rasy foxterier.
4. Pies duży czarny.
5. Pudel czarny.

Magistrat wzywa właścicieli powyższych przedmiotów, aby o ile mogą dowieść swych praw własności, zechcieli zgłosić się podając liczbę artykułu niniejszego ogłoszenia po odbiór rzeczy do biura Wydziału III. *a.* (przemysłowego) Magistratu (plac W. W. Świętych l. 6. dom Larysza parter na lewo) w godzinach między 11. przed południem, a 1. po południu; w przeciwnym razie przedmioty te po upływie jednego roku od daty niniejszego obwieszczenia wydane będą znalazcom do używania, po upływie zaś 3 lat przejdą na wyłączną własność znalazców lub też sprzedane będą, względnie przekazane na fundusz ubogich miejscowych.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 27. listopada 1909 r.

Prezydent miasta:
Dr. Leo w. r.

L. 94369/09.
B. a.

OGŁOSZENIE.

Rada miasta na posiedzeniu w dniu 4. listopada 1909 powzięła uchwałę mocą której zostaje zmienioną nazwa ulic jak następuje: „**Ubogich**“ na „**Warschauera**“, „**Trzeciego Maja**“ na „**św. Łazarza**“, „**Poniatowskiego**“ na **Kołłątaja**“.

Równocześnie uchwaliła Rada miasta na temże posiedzeniu nazwać ulicę nowo otwartą na gruntach Szpitala św. Łazarza, między ulicami Kopernika i Grzegórzecka ulicą „**Śniadeckich**“ i ulicę nowo otwartą na gruntach Żeglikowskich ulicą „**Kremerowską**“.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 29. listopada 1909 r.

Prezydent miasta:
Dr. Leo w. r.

L. 103147/09
Fiz.

ROZPORZĄDZENIE.

Do wszystkich Dyrekcyi szkół średnich, pospolitych tudzież szkół wydziałowych w Krakowie.

Magistrat stoł. król. m. Krakowa, jako władza polityczna I. istancyi na podstawie §. 2. ustawy z 30. kwietnia 1870 Nr. 68 Dz u. p, zarządza co następuje:

Jeśli w jakiej klasie zachoruje **uczeń na szkarlatynę**, lub jeśli do tej klasy uczęszczał uczeń z mieszkania, gdzie wybuchła szkarlatyna, to należy uczniów tej klasy natychmiast rozpuścić do domu Miejski zakład dezynfekcyjny przeprowadzi **dezynfekcyę**, a uczniowie tej klasy będą mogli zgromadzić się w szkole, dopiero po 9 dniach, licząc od dnia ich rozpuszczenia względnie w terminie, który **wyznaczy M. Urząd Zdrowia.** Przed zgromadzeniem się uczniów ponownie na naukę należy zwrócić uwagę na to, czy którykolwiek z nich nie zdradza jakich objawów chorobowych, n. p. czy nie ma łuszczenia się skóry na rękach, bolu gardła, czy nie jest zbyt blady t. j. takich objawów, które rozpoznać może każdy nauczyciel. W razie zauważenia jakichkolwiek objawów chorobowych należy tego ucznia odesłać do domu, nie wpuszczając go poprzednio do klasy i zawiadomić jednocześnie o tem M. Urząd Zdrowia.

Termin ten 9-dniowej przerwy w nauce jest dlatego konieczny, bo inkubacya t. j. wylęganie się szkarlatyny trwa w zwykłych warunkach do 9 dui, jeśli zatem którykolwiek z uczniów zaraził się już od chorego kolegi, lub też za pośrednictwem kolegi, w którego domu panuje szkarlatyna, to według wszelkiego prawdopodobieństwa rozchoruje się on w tym terminie 9-cio dniowym podczas pobytu w domu i nie stanie się źródłem dalszego zakażenia klasy względnie całej szkoły. Zarządzenie powyższe wydaje Magistrat wobec obawy wzmożenia szkarlatyny tembardziej, że ilość przypadków szkarlatyny w ostatnim tygodniu wzrosła, a wydarzyły się nawet przypadki w gimnazyach i liceach. Należy więc zrobić wszystko, co wskazuje nauka i doświadczenie, aby zmniejszyć niebezpieczeństwo podobnie groźnego szerzenia się zarazy, jak we Lwowie. Równocześnie Magistrat zawiadamia o tem zarządzeniu c. k. Radę szkolną krajową we Lwowie.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa
dnia 2. grudnia 1909 r.

Prezydent miasta:
Dr. Leo w. r.

Mianowania urzędników i służby.

P. **Franciszek Wadowski**, dotychczasowy kancelista Magistratu w XI. klasie rangi, zamianowany został dekretem Prezydyum Magistratu z dnia 22 listopada 1909 do L. 705/09 na zasadzie §§. 56 i 89 statutu dla miasta Krakowa **oficyałem Magistratu** w X. klasie rangi z roczną płacą 2200 kor. (LM. 107291/09/prez.).

P. **Pinkus Menasche**, zamianowany został dekretem z 16. grudnia 1909 r. L. 93002 stałym **zastępcą prowadzącego metryki izraelickie** w Krakowie Dnia 23. grudnia roku bieżącego złożył przysięgę służbową nowym w charakterze. (LM. 116237/09/IV.).

Antoniemu Janowskiemu, pachołkowi Magistratu reskryptem z dnia 30/XI. 909 L. 102235/prez. przyznano **trzecie pięciolecie** w kwocie 50 koron rocznie od dnia 12 listopada 1909. (LM. 102235/07/prez.).

Uwolnienia ze służby.

P. **Władysław Kozak**, prowizoryczny asystent techniczny miejskiego biura wodociągowego reskryptem z dnia 22. grudnia 1909 L. 131/09. B. W. zwolniony został na własną prośbę od pełnienia obowiązków służbowych z dniem 31. grudnia 1909.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie nadzwyczajne (34. w kad. XV.) **z dnia 30. listopada 1909.**

Przewodniczący: Dr. Juliusz Leo, prezydent miasta
I. Wiceprezydent: Dr. Henryk Szarski.
II. Wiceprezydent: Józef Sare.
Sekretarz rady: Dr. Rudolf Sikorski.
Radców miejskich obecnych **50.**

Radcy miejscy: Daszyński, Dattner, Epstein, Dr. Fierich, dr. Gertler, dr. Gross, dr. Gunkiewicz, dr. Jaworski, Jawornicki, Kosobucki, ks. Krupiński, Maciołowski, Mendelsburg, dr. Julian Nowak, dr. Petelenz, Porębski, Sędzimir, dr. Staniszewski, Sulikowski, Szatkowski Wachtel. **(22)** nieobecność usprawiedliwili.

Początek posiedzenia o godzinie $5^1/_2$. wieczór.

Przed porządkiem dziennym.

Memoryał uczniów Akademii sztuk pięknych.

Otwierając posiedzenie zawiadomił Prezydent Radę że posiedzenie musiało być wcześniej zwołane gdyż we czwartek będzie musiał być obecny na posiedzeniu rady kolejowej w Wiedniu na którem jego obecność, ze względu na interesa miasta jest potrzebną.

Następnie oświadczył, iż otrzymał od uczniów Akademii sztuk pięknych memoryał, obejmujący postulaty tychże w sprawie braków budynku i w salach wykładowych, które uznaje za słuszne poczem przedkłada wniosek:

„Rada miasta uchwali poprzeć postulaty uczniów Akademii sztuk pięknych i wstawić się za nimi przez Prezydenta miasta do Ministerstwa Oświaty i do Koła Polskiego". (LM. 111354/900/IV.).

W dyskusyi poparli wniosek radcy miejscy pp. prof. Bujwid i Dębicki.

Wniosek uchwalono.

Memoryał dyetaryuszy Magistratu.

Dalej oświadczył przewodniczący, iż otrzymał memoryał od dyetaryuszy Magistratu, który przydzielił odnośnemu referentowi. Wnioski w sprawie powyższej zostaną przedłożone Radzie miasta wkrótce, tak aby jeszcze przed uchwaleniem budżetu odpowiednia kwota mogła być wstawiona do budżetu na rok przyszły.

R. m. dr. Bandrowski zwraca uwagę na treść powyższego memoryału i stwierdza, że w Magistracie ze względu na stosunek ilości dyetaryuszy do urzędników istnieją stosunki anormalne. Mowca domaga się, aby referent zdał sprawę z treści memoryału.

Przewodniczący oświadcza, że ten stan rzeczy otrzymał w spadku. Aby stosunki podobne chociaż w części naprawić utworzył na własną rękę 2 posady praktykantów manipulacyjnych extra statum, co w swoim czasie będzie Radzie miasta przedłożone do ratyfikacyi. W projekcie reorganizacyi Magistratu będzie pomnożoną ilość urzędników manipulacyjnych i uregulowaną ilość dyetaryuszy. Reforma powyższa będzie jednak musiała być zwolna przeprowadzaną ze względu na finanse miasta, co roku jednak będzie utworzonych kilka posad manipulacyjnych.

Wystawa introligatorska.

W dalszym ciągu zaprosił przewodniczący Radę miasta na otwarcie wystawy introligatorskiej w sali Muzeum przemysłowego w środę 1. grudnia o godzinie 11 przed południem.

Interpelacye.

Asygnaty nauczycieli.

R. m. Nowak Stanisław podnosi z ubolewaniem, że kilku zamianowanych we wrześniu dla Krakowa nauczycieli dotąd nie otrzymało asygnat na płace. Wyczerpali oni już wszelki kredyt i znajdują się w rozpaczliwem położeniu. Mowca uważa za obowiązek podnieść tę sprawę z tego miejsca, bo sądzi, że prędzej ją usłyszy Rada szkolna krajowa.

R. m. Konopiński, jako delegat do Rady szkolnej kraj., oświadcza, że w podobnych sprawach właśnie przed tygodniem na sekcyi I. Rady szkolnej kraj. zabierał głos, wskazując na smutne następstwa z opóźnienia asygnowania płac, lub remuneracyi dla nauczycielstwa wynikające. Między innemi w sprawie płac dla zastępców nauczycieli i nauczycielek zapadła uchwała w sekcyi I. Rady szkolnej kraj., że ci, którzy przez 6 miesięcy pełnią funkcye nauczycielskie, z reguły otrzymywać będą płace za wakacye Szkoda, że r. m. Nowak nie poinformował wcześniej delegata w tej sprawie, gdyż byłby już mógł interweniować. Mowca nie wątpi, że Rada szkolna kraj. załatwienie tej sprawy przyspieszy.

Prezydent oświadcza, że nikt się do niego w tej sprawie nie zwrócił, obecnie przyrzeka zająć się tą sprawą.

Szkoła górnicza.

R. m. Turski podnosi, że Koło polskie zajmowało się sprawą utworzenia wydziału górniczego przy politechnice lwowskiej lub założenia szkoły górniczej w Krakowie. Z powodu tak świetnie rozwijającego się górnictwa w Zagłębiu krakowskiem wskazanem byłoby założenie szkoły w Krakowie, a Rada miasta Krakowa oświadczyć się za tą ewentualnością powinna nie tylko uchwaleniem odnośnego życzenia, ale powinna wygotować odpowiedni memoryał. Mowca zgłasza wniosek nagły, wzywający sekcyę szkolną do wypracowania tego memoryału.

Po uchwaleniu nagłości r. Uderski podniósł życzenie, aby Wielki Kraków nietylko posiadał szkołę górniczą, ale całą szkołę politechniczną.

R. m. Konopiński nie zgadza się na poprawkę r. Uderskiego, gdyż idzie tu właśnie o samoistny zakład naukowy, mający charakter Akademii górniczej, a właśnie Kraków ze względu na bliski teren górniczy, na miejsce takiej Akademii się nadaje. Mowca nie radzi, aby kwestyę Akademii łączyć z kreowaniem politechniki i przyłącza się do wniosku r. m. Turskiego.

Po przemowie r. m. J. E. hr. Wodzickiego wniosek r. Turskiego uchwalono z poprawką J. E. hr. Wodzickiego, aby Prezydyum **ze względu na nieprzewlekanie sprawy** wraz z sekcyą szkolną opracowało odnośny memoryał i bez przedkładania Radzie miasta wniosło go do ministerstwa.

Panorama grunwaldzka.

R. m. Dębicki zapytał prezydenta, ze względu na zamiar urządzenia panoramy Grunwaldzkiej w Rondlu bramy Floryaańskiej, kiedy będzie zwołany komitet dla obchodu rocznicy Grunwaldzkiej, mający zadecydować ostatecznie w sprawie udzielenia Rondla na pomieszczenie panoramy.

Prezydent odpowiedział, że ze względu na ważność sprawy postanowił zaczekać na wypowiedzenie się opinii publicznej. Opinia się wypowiedziała i obecnie przyszła kolej na urzędowe traktowanie tej sprawy. Na jutrzejszem posiedzeniu magistratu referent sekretarz Groele przedłoży wniosek ujemny, odmawiający udzielenia Rondla bramy Floryańskiej na umieszczenie panoramy. Wniosek ten magistrat prawdopodobnie uchwali, a jego uchwała przedłożoną będzie Radzie miasta jako najwyższej instancyi. Mowca podniósł znaczenie barbakanu jako jednego z najważniejszych zabytków budownictwa w Europie; zabytek taki powinien być utrzymany z całym pietyzmem, bez oddawania na inne cele. Takie zdanie wypowiedzieli członkowie krajowego komitetu restauracyi Wawelu, oraz liczne instytucye fachowe.

Porządek dzienny.

Apteka miejskiej Kasy chorych.

Wskutek telegraficznego wezwania przez c. k. Namiestnictwo udzielił Przewodniczący głosu radcy Magistratu Buczkowskiemu, celem przedłożenia sprawy o założenie własnej apteki przez miejską Kasę chorych w Krakowie.

R. mgtu Buczkowski, po umotywowaniu sprawy przedkłada następujący wniosek:

„Rada miasta uchwali:

Rada miasta zgadza się z uchwałą Sekcyi V. Rady miasta dla spraw sanitarnych, powziętą imieniem Rady miasta na posiedzeniu w dniu 30 lipca 1908, którą to uchwałą Sekcya V. oświadczyła się odmownie na podanie miejskiej kasy dla chorych w Krakowie o zezwolenie na prowadzenie własnej apteki zakładowej w Krakowie przy ulicy Podwale l. 12 dla członków tejże kasy, jak również dla członków powiatowych kas chorych w Krakowie i Podgórzu, oraz kasy chorych dla pomocników przy Stowarzyszeniu krawców w Krakowie, kasy chorych fabryki maszyn pod firmą Zieleniewskiego, kasy chorych drukarzy i litografów w Krakowie, wreszcie instytutu kasy chorych c. k. fabryki tytoniu w Krakowie, albowiem utworzenie własnej apteki zakładowej miejskiej kasy dla chorych z jednej strony nie leży w interesie tak członków samej miejskiej kasy chorych, jak również i członków innych kas chorych Stowarzyszeń i instytucyj do tejże apteki przystąpić mających z powodu, że zbytnie oddalenie stanowiska tej apteki od dalszych stron miasta nie wpłynęłoby korzystnie na szybkie dostarczanie potrzebującym środków leczniczych a członków powiatowych kas chorych dla okręgu krakowskiego i podgórskiego, mieszkających o kilka, lub więcej kilometrów, naraziłoby nadto na znaczne koszta; z drugiej zaś strony utworzenie tej apteki przyczyniłoby się do podkopania egzystencyi nietylko istniejących już w Krakowie 15 aptek, lecz także i aptek utworzonych niedawno w gminach podmiejskich, a wreszcie aptek w Podgórzu“.

Wniosek powyższy uchwalono. (LM. 35716/09/IIIa.).

Zabezpieczenie miasta od powodzi.

II. Wiceprezydent miasta Sare przedstawia sprawozdanie komisyi kanałowo-wodnej w sprawie zabezpieczenia miasta Krakowa od powodzi. Mowca podnosi, że gdy się wyłoniła sprawa założenia portu przy Krakowie, żądano miejsca, aby port był duży, jeden z najznaczniejszych w Europie. Stąd powstała myśl zrobienia przekopu przez Dębniki od Wapienników do Wilgi. Dyrekcya dróg wodnych wyznaczyła port w Dębnikach, urządzenie jednak jego nie chroniło miasta od powodzi. Po wielkiej powodzi w r. 1903 przyspieszono prace, podjęto przełożenie Rudawy i rozpoczęto prace około regulacyi Wisły.

W czasie tym powstał spór o ilość wody przepływającej przez Wisłę i zwołano komisyę w r. 1905. Zdania co do ilości przepływu koło Krakowa wahały się w granicach 2000—3800 m^3 na sekundę. W roku tym uchwalono zaniechać projektu dłuższego przekopu i opracować projekt krótszego przekopu od klasztoru Norbertanek aż do Wisły. Dyrekcya dróg wodnych wzięła na siebie zabezpieczenie Krakowa od Dąbia do ulicy Piekarkiej, zaś fundusz dróg wodnych — przełożenie Rudawy i zabezpiecznie Krakowa od ul. Piekarskiej do klasztoru Norbertanek

Dyrekcya dróg wodnych już roboty rozpoczęła. W r. 1906 zaczęła gmina pracować około projektu krótszego przekopu, równocześnie Namiestnictwo opracowy-

wało swój znany projekt. Gmina nie szczędziła na cel powyższy kosztów.

Po pewnej zwłoce w całej sprawie obliczyło Centralne Biuro hydrograficzne jak wysokie powinny być mury nadbrzeżne pod Wawelem, na zakręcie Wisły, wyjątkowo wielkim. Po zebraniu opinii z różnych stron, nawet z Ameryki orzekło to biuro, że tak projekt gminy, jak i projekt Namiestnictwa dają zupełne zabezpieczenie przed powodzią.

Podnoszą się zarzuty, że gmina dając własny projekt opóźniła sprawę, gmina jednak uczyniła tylko to, czego od niej żądano. Mimo opinii Centralnego Biura hydrograficznego nie powzięto decyzyi w tej sprawie, projekt rządowy bowiem był tańszy. Wydanie decyzyi odroczono, aż do przeprowadzenia dochodzenia prawnowodnego, aby sprawę jeszcze raz wyjaśnić.

W dniach od 17—24 listopada b. r. odbyła się komisya, w celu dochodzeń prawno-wodnych, przypatrzenia się obu projektom i zestawienia kosztów. Dochodzenia okazały, że stosunki, w których powstał projekt gminy, w ostatnich latach znacznie się zmieniły. Okazało się, że koryto Wisły w Dębnikach byłoby bardzo kosztowne; stanęły tam bowiem w ostatnich latach domy i budynki, które musiałyby być zburzone. Okazało się dalej (wedle zdania protomedyka dra Merunowicza), że utrzymanie starego koryta Wisły, choćby przepłukiwanego, byłoby szkodliwem dla zdrowia publicznego. Na tem stanowisku stanął także przedstawiciel wojskowości. Zastępcy gminy zgodzili się więc na to stanowisko, przedstawili tylko cały szereg postulatów w interesie rozwoju miasta i jego komunikacyi.

W szczególności zażądali reprezentanci gminy pewnych zmian w trasie wałów z tego powodu, że te ochronne budowle położone w środku Wielkiego Krakowa będą zapoczątkowaniem przyszłych ulic bulwarowych. Zażądano, aby te budowle ochronne były zamienione na drogi nadbrzeżne i aby droga bulwarowa od mostu Zwierzynieckiego do ulicy Piekarskiej po lewym brzegu Wisły miała szerokość 20, a taka droga od Dębnik 14 metrów; aby profil wewnętrzny od ulicy Piekarskiej do mostu Zwierzynieckiego był przekształcony w profil handlowy, mianowicie taki, jaki wykonała dyrekcya budowy dróg wodnych na przestrzeni między Podgórzem a Krakowem; aby wszelkie rampy, łączące budowle ochronne z arteryami miasta, były zaprojektowane z odpowiednimi spadami i mogły być zużytkowane jako przyszłe ulice. Zażądano dalej, aby został zbudowany kolektor prawobrzeżny na przestrzeni od granicy Ludwinów-Podgórze do granicy gruntów hr. Łosiowej, aby droga krajowa Kraków-Chełmek na przestrzeni od klasztoru Norbertanek do nowej bramy fortecznej, która dziś leży w miejscu zalewanem, ze względów komunikacyjnych była podniesiona do wysokości korony budowli ochronnych; aby liczba bram powodziowych była zredukowaną; aby pompy, względnie zbiorniki retencyjne zostały zbudowane w Dąbiu przy wylocie budującego się kolektora, jako nieodłączna część budowli ochronnych; aby pozostałe skrawki gruntu, a niepotrzebne dla budowli ochronnych, zostały odstąpione gminie dla celów regulacyjnych. Gmina popiera żądanie stron prywatnych co do zjazdów do koryta i zastrzega sobie, że w ostatecznem oświadczeniu przedłoży i swoje żądania. W końcu domagała się gmina, aby niebadana dotąd przez komisyę przestrzeń kolektora lewobrzeżnego między Wawelem a ulicą Piekarską poddaną została jak najprędzej dochodzeniu prawno-wodnemu.

Część tych żądań eksperci uwzględnili i dlatego okazała się potrzeba uzupełnienia planów; komisya została odroczoną na kilkanaście dni. Rzeczą Rady będzie udzielić swym delegatom w komisyi aprobaty i upoważnienia dla złożenia obowiązującego oświadczenia w dalszym toku komisyi. Na tej podstawie prosi mowca o uchwalenie następująch wwniosków:

1) „Rada miasta przyjmując do wiadomości zajęte przez delegatów gminy przy komisyi prawno-wodnej, dotyczącej projektów ubezpieczenia miasta od powodzi, zatwierdza złożone przez nich oświadczenie co do obu projektów.

2) Rada miasta upoważnia delegatów do złożenia obowiązującego oświadczenia ostatecznego przy dalszem rozpatrywauiu uzupełnionego projektu, opartego na utrzymaniu istniejącego koryta Wisły.“ (LM. 104145/909/I).

R. m. Bujwid ubolewa, że straciło się wiele czasu i pieniędzy na zaprojektowanie przekopu, od którego obecnie odstępujemy.

Wiceprezydent Sare nie zgadza się się z tem zdaniem. Czas się wprawdzie straciło, ale nie poszedł on na marne. Uzyskaliśmy to, że projekt przekopu poruszył sprawę ilości wód, które mają być przeprowadzone przez uregulowane koryto Wisły. Gmina uzyskała dalej to, że projektowane teraz przez rząd budowle ochronne leżą na poziomie o 1 m. 38 cm wyższym od katastrofalnej wody w r. 1903. Pierwotny projekt rządowy przed r. 1903 opierał się na wiele niższym poziomie wody podczas wylewu w roku 1884, a nie uwzględniał wielkiej wody z roku 1813, równej prawie wylewowi z roku 1903, czego uzyskanie jest zasługą gminy i praw przez nią podjętych.

Wnioski, przedstawione przez wiceprezydenta Sarego, uchwalono.

Plan regulacyjny Wielkiego Krakowa.

Radca m. Peroś przedkłada i uzasadnia imieniem Komisyi gruntów pofortyfikacyjnych następujący wniosek:

„Rada miasta uwzględniając ważność sprawy odracza termin ogłoszonego konkursu nadsyłania prac na plan regulacyjny Wielkiego Krakowa do dnia 1. kwietnia 1910“. (LM. 105250/09 B. b.).

W dyskusyi zabierali głos prof. Bujwid, Prezydent miasta i wiceprezydent Sare.

Wniosek uchwalono.

Umowa z Wydziałem krajowym o dostarczenie wody dla Zakładu w Kobierzynie. *)

II. Wiceprezydent miasta Sare przedstawia i uzasadnia następujący wniosek Komisyi wodociągowej i Sekcyi prawniczej:

---

*) UMOWA

zawarta między Wydziałem krajowym Król Gal. i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem działającym w imieniu funduszu kraj. jako właścicielem Zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie z jednej, a Gminą stoł. król. miasta Krakowa z drugiej strony, mocą której:

„Rada miasta Krakowa zatwierdza projekt umowy z Wydziałem krajowym w sprawie dostarczania wody wodociągowej Zakładowi dla umysłowo chorych w Kobierzynie, przesłany Gminie stoł. król. miasta Krakowa pismem Wydziału krajowego z dnia 21. października 1909 r. L. W. 101896 z zastrzeżeniem, że umowa ma być podpisaną przez Wydział krajowy do dnia 31. grudnia 1909 r.

Do podpisania umowy upoważnia się obok p. Prezydenta lub jednego z pp. Wiceprezydentów R. m. dr. Józefa Rosenblatta i inż. Władysława Turskiego a w razie przeszkody którego z nich R. m Edwarda Uderskiego i Henryka Schwarza".

Przyjęto bez dyskusyi. (L. 86/09. B. W.).

Dostawa furażu.

Radca Magistratu Skrzyniarz imieniem Sekcyi ekonomicznej wnosi:

Rada miasta uchwali:

Rada miasta przyjmuje ofertę p. Karola bar. Czecza, właściciela dóbr Bierzanów, z dnia 20. września 1909 mocą której podjął się dostawy owsa, siana i słomy dla pociągów miejskich, pod warunkami dla tej dostawy obowiązującymi i po następujących cenach:

owies po 18 Kor 60 hal	za	100 klgr.
siano po 11 Kor.	„	100 „
słoma równa po 8 Kor.	„	100 „
słoma mierzwa po 7 Kor.	„	100 „

Zastrzega się, że dostawcy p. Karolowi bar. Czeczowi dostawy komu innemu cedować nie wolno.

W dyskusyi zabierali głos r. m. Prof. Bujwid, Heuman, Klemensiewicz, Iglicki, Beringer, Birnbaum, Wolny, Dąbrowski i Prezydent miasta.

R. m. Beringer stawia do wniosku poprawkę, że wybór osoby na pełnomocnika bar. Czecza podlega zatwierdzeniu Magistratu.

R. m. Heuman stawia wniosek, aby zatwierdzić dodatkową obecnie najniższą ofertę Mojżesza Landesdorfera, który od 30 lat uczciwie gminie dostarczał siana, słomy i owsa — względnie aby rozpisać nową licytacyę.

W głosowaniu przyjęto wniosek Sekcyi ekonomicznej z poprawką r. m. Beringera. (LM. 94530/09. I.)

Rozszerzenie stacyi kolejowej.

Imieniem Sekcyi ekonomicznej i komisyi dla gruntów pofortyfikacyjnych przedkłada koncepista Magtu dr. Wydro następujący wniosek:

Rada miasta uchwali:

1. Odstąpić c. k. kolei północnej potrzebne pod rozszerzenie stacyi kolejowej w Krakowie obszary gruntów miejskich:

a) Z gruntów pofortecznych parcele gr. lk. 1200/3, 1206/3, 1209/2, 1217/2 i 1224/2 w Krowodrzy położone, lwb. 478 ks. gr. gm. kat. Krowodrza objęte, o powierzchni łącznej 2092 s². częściowo t. j. 512·5 s². wzamian za taką samą ilość gruntu c. k. kolei

Art. I.

Gmina stoł. król. miasta Krakowa obowiązuje się dostarczać wodę zdatną do użytku domowego t. j. do picia, gotowania, prania i t. d. Zakładowi dla umysłowo chorych w Kobierzynie z wodociągu miejskiego krakowskiego im Cesarza Franciszka Józefa I. przez cały czas istnienia rzeczonego zakładu i na czas istnienia wodociągu krakowskiego Wydziałowi Krajowemu wolno po latach 45 rozwiązać umowę o pobór wody z wodociągu krakowskiego

Art. II.

W tym celu obowiązuje się Gmina stoł. król miasta Krakowa wybudować własnym kosztem wodociąg z Bielan do Kobierzyna, obejmujący ujęcie wodociągowe, potrzebne do pompowania urządzenia maszynowe, przewód wodociągowy z Bielan do zbiornika w Kobierzynie i sam zbiornik o pojemności co najmniej 135 m³. wraz z koniecznym wodociągiem spustowym i sygnalizacyą stanów wody zbiornika Wodociąg ten ze zbiornikiem, aż po zasuwę główną w doprowadzeniu przed granicą gruntów zakładu dla umysłowo chorych utrzymywać ma Gmina stoł. król. miasta Krakowa w należytym stanie własnym kosztem i bez regresu do Wydziału krajowego.

Art. III.

Tak wykonanym wodociągiem obowiązuje się Gmina stoł. król. miasta Krakowa dostarczać zakładowi dla umysłowo chorych w Kobierzynie wodę od terminu oddania wodociągu do użytku zakreślonego Art, VI niniejszej umowy licząc średnio na dobę w roku kalendarzowym 250 (dwieście pięćdziesiąt) do 500 (pięćset) metrów kubicznych, stosownie do zażądanego zapotrzebowania. Pobór wody dzienny w ilości ponad 500 (pięćset) do 600 (sześćset) metrów kubicznych czyni się zależnym od poprzedniego zgłoszenia w zarządzie wodociągu miejskiego co najmniej na 24 godzin przed zużyciem z ile możności dokładnem oznaczeniem czasu na jaki taka ilość wody będzie zakładowi potrzebna. Wyższy pobór wody ponad tę ilość zależy od porozumienia zarządu zakładu z zarządem wodociągu miejskiego.

Art. IV.

Ponadto obowiązuje się Gmina król. stoł. miasta Krakowa tak urządzić zbiornik dla zakładu kobierzyńskiego, aby zawierał stałą rezerwę co najmniej 100 (sto) metrów kubicznych wody wyłącznie dla użytku zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie na wypadek nieuniknionych przerw w funkcyonowaniu wodociągu (§. 13 przepisów wykonawczych dla ustawy wodociągowej z 12 sierpnia 1899 Nr. 94 Dz. ust. kraj.) któreto przerwy jednak obowiązuje się Gmina król. stoł. miasta Krakowa usunąć z wyjątkiem wypadków siły większej w ciągu 24 godzin, ą w tych wypadkach obowiązany będzie Zakład kobierzyński ograniczyć pobór dziennej ilości na 100 m³. na przeciąg 24 godzin.

a) W razie niedostarczenia wody Zakładowi kobierzyńskiemu w ilości co najmniej po 100 m³ na dwie pierwsze doby po zajściu nieuniknionej przerwy obowiązana będzie Gmina stoł. król. miasta Krakowa zapłacić Wydziałowi krajowemu karę konwencyonalną po 100 (sto) koron za dobę.

b) Gdyby w dobie trzeciej (następującej po 48 godzinie od zawiadomienia zarządu wodociągowego przez Zakład kobierzyński o przerwie w dostawie wody) Zarząd wodociągowy nie dostarczył umówionej w Art. III. ilości wody na następne doby, będzie obowiązana też gmina płacić karę konwencyonalną po 200 (dwieście) koron za zaczętą dobę aż do usunięcia przerwy.

c) O ile kontraktująca gmina poza wypadkami nieuniknionych przerw mimo żądania Zakładu kobierzyńskiego nie dostarczyłaby potrzebnej ilości wody żądanej w wysokości unormowanej Art. III. obowiązaną będzie też Gmina płacić karę konwencyonalną po 200 (dwieście) koron za każdą zaczętą dobę aż do chwili dostarczenia normalnej ilości.

d) Postanowienia powyższe co do kar konwencyonalnych pod *a), b), c)*, nie mają zastosowania, jeżeli przyczyną przerwy lub zmniejszenia dostarczania wody jest siła większa. Powyższe kary konwencyonalne *a), b), c)*, może Wydział krajowy strącać z ryczałtu przypadającego gminie do wypłaty po myśli Art. VIII. niniejszej umowy.

północnej z parcel gr. lk. 1000/1 i 1000/2 w Krakowie, dla regulacyi ulicy Bosackiej potrzebnego; częściowo zaś t. j. pozostałą po zamianie resztę 1579·5 s². tytułem darmym.

b) Część miejskiego toru do kontumacyi t. j. część parceli gr. lk. 1756 w Krowodrzy, lwh. 71 ks. gr. gm. kat. Prądnik Biały objętej, o powierzchni około 300 s². za cenę po 8 kor. 1 s².

2. Do podpisania kontraktu o powyższą zamianę, darowiznę i sprzedaż, jakoteż do podpisania kontraktu o sprzedaż c. k. kolei północnej gruntu miejskiego w myśl uchwały Sekcyi I. Rady m. z 25/8 1909, upoważnia się obok prezydenta miasta radców m. Jana Perosia i Edwarda Uderskiego, a na wypadek przeszkody u jednego z nich radcę m. Wandalina Beringera.

3. Koszta kontraktu, intabulacyi i należytości skarbowe poniesie c. k. kolej północna.

Przyjęto bez rozpraw. (LM. 59155/09 I.).

Kredyt dodatkowy.

Radca Magistratu dr. Zaczek wnosi imieniem Sekcyi szkolnej i skarbowej:

Rada miasta uchwali:

Przyznaje się dodatkowy kredyt w wysokości 570 K. dla Dz. XII. p. 2 budżetu (zastępstwo chorej nauczycielki.

Przyjęto bez rozpraw (LM. 80956/09. IV.).

Wybór do komisyi konsensowej.

Prezydent miasta wnosi, aby do komisyi konsensowej w miejsce r. m. dr. Bandrowskiego, który ustąpił, wybrać r. m. Dąbrowskiego.

Uchwalono (L. 738/09 prez).

Wybór do Sekcyi szkolnej i rady szkolnej okręgowej.

Radca Magistratu dr Zaczek przedstawia potrzebę wyboru jednego członka do Sekcyi szkolnej w miejsce r. m. dr. Rafała Landaua, który zrzekł się tego stanowiska — a następnie potrzebę wyboru 1 delegata do Rady szkolnej okręgowej.

Sprawę powyższą z powodu nieporozumienia się co do osoby kandydata odroczono. (L. prez 411/09.).

Z powodu spóźnionej pory zarządza przewodniczący zamknięcie jawnego posiedzenia o godzinie 8·25 wieczór.

Posiedzenie tajne (16. w kad. XV.) **z dnia 30. listopada 1909.**

I. Dyrektor Magistratu Grodyński przedstawił sprawę uwolnienia ze służby na własne żądanie inż. **Tadeusza Niedzielskiego,** inspektora Budownictwa miejskiego.

Wniosek przyjęto. (LM. 107399/09. Prez.)

II. Sekretarz Magistratu Groele przedstawił rezygnacyę radcy budownictwa **Tadeusza Stryjeń-**

Art. V.

Pobór wody wodociągowej w ilościach oznaczonych w Art. IV. będzie się odbywał na wodomierz ze zbiornika, którego dno ma być na wysokości 25 m. nad najwyższem miejscem terenu Zakładu kobierzyńskiego położone t. j. 25 metrów nad kotą niwelacyjną 257 czyli rzędna spodu zbiornika będzie 282 m za pośrednictwem rurociągu grawitacyjnego o średnicy co najmniej 200 m/m i od niego odprowadzonych odgałęzień o średnicy nie większej jak 125 m/m.

Gmina król. stoł. miasta Krakowa obowiązana będzie do wstawienia jednego wodomierza własnym kosztem a za zwrotem kosztów armatur do tego potrzebnych Ten wodomierz utrzymywanym będzie przez Zarząd wodociągowy bezpłatnie. Do wodomierza dozwolony jest dostęp każdej chwili, tak funkcyonaryuszom wodociągu miejskiego jak i zastępcy zakładu kobierzyńskiego. Wodomierze odczytywane będą w każdym pierwszym tygodniu miesiąca. O czasie odczytu zawiadamianym będzie zastępca Zarządu zakładu dla umysłowo chorych, który może być obecnym przy odczytywaniu. Błędy wodomierza dostrzeżone i sprawdzone a przewyższające 5% rzeczywistego przepływu odniesione być mają jedynie do okręgu od ostatniego odczytu wodomierza.

Art. VI.

Gmina stoł. król. miasta Krakowa obowiązuje się wykonać wodociąg dla Zakładu umysłowo chorych w Kobierzynie ze zbiornikiem w terminie półtorarocznym po dniu uwiadomienia Gminy m. Krakowa przez Wydział krajowy o dacie żądanego oddania do użytku wodociągu będącego przedmiotem niniejszej umowy. Po upływie tego terminu obowiązuje się Gmina m. Krakowa oddać wodociąg do użytku Zakładu Kobierzyńskiego t. j doprowadzić wodę do zasuwy głównego połączenia dla Zakładu, co będzie stwierdzone protokolarnie przez zastępców Wydziału Krajowego, i Gminy m. Krakowa Od daty tego protokolarnego stwierdzenia faktu lub gdyby się ono nie odbyło dnia 16 go po zawiadomiu Wydziału Krajowego przez Prezydyum gminy m. Krakowa o uruchomieniu wodociągu wstępuje Wydział Krajowy w obowiązki opłacania należytości następnymi artykułami niniejszej umowy unormowanych. W razie gdy Gmina m. Krakowa nie zostanie uwiadomioną w ciągu trzech lat od podpisania umowy o dacie żądanego oddania do użytku wodociągu, umowa przestaje obowiązywać obie strony

Art. VII.

Wydział Krajowy zezwoli Gminie stoł. król. m. Krakowa na bezpłatne założenie wodociągu do Zakładu kobierzyńskiego na drogach gminnych, powiatowych i krajowych względnie obowiązuje się uzyskać odpowiednie zezwolenie we właściwej drodze, W razie gdyby Wydział Krajowy nie uczynił zadość powyższemu zobowiązaniu do trzech miesięcy od daty zawiadomienia Go o potrzebnych do budowy wodociągu drogach — termin wykonania wodociągu przedłuża się odpowiednio. Zbiornik odpowiadający wymogom technicznym opisanym w Art. IV. i V. może Gmina miasta ustawić poza granicą gruntu Zakładowego i Wydział Krajowy wykona kanał względnie rurę spustową do sieci kanalizacyjnej zakładu własnem staraniem i kosztem w granicach gruntu Zakładu kobierzyńskiego

Art. VIII.

Od dnia odebrania wodociągu do użytku zakładu (art. VI. ustęp drugi niniejszego kontraktu) przez pierwszych lat 25 opłacać będzie fundusz krajowy w zamian za wodę dostarczoną Zakładowi w sposób niniejszą umową określony do ilości 250 m³. na dobę ryczałt roczny w kwocie 22812 koron – płatny z góry kwartalnie w Kasie miejskiej w Krakowie w dniach 1. stycznia, 1 kwietnia, 1. lipca i 1. października każdego roku, za nadwyżkę wody pobraną w roku ponad średnią dzienną ilość 250 m³. do 300 m³. obliczoną po ukończeniu każdego roku kalendarzowego opłacać będzie fundusz krajowy po cenie 23 h za m³. wyżej zaś 300—350 m³. po 21·5 h. nad 350 m³. po 20 hal za każdy m³. w 30 dni po doręczeniu rachunku Zarządowi Zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie.

skiego z posady dyrektora Muzeum techniczno-przemysłowego i Instytutu popierania drobnego przemysłu, z dniem 31 grudnia 1909 r., oraz rozpisania konkursu na tę posadę.

Wniosek przyjęto (LM. 98727/09. IV.).

III. Przewodniczący prezydent dr. Leo zawiadomił Radę, że p. Józef Czajkowski, artysta malarz, wniósł rezygnacyę z posady doradcy artystycznego w Muzeum przemysłowem

Rezygnacyę przyjęto (LM. 190402/09. IV.).

Posiedzenie zwyczajne (35 w kadencyi XV.) **z dnia 22. grudnia 1909 r.**

Przewodniczący: Dr. Juliusz Leo, prezydent miasta.
I. Wiceprezydent miasta: Dr. Henryk Szarski.
II. Wiceprezydent miasta: Józef Sare.
Sekretarz Rady miejskiej: Dr. Tadeusz Kannenberg.
Radców miejskich obecnych **58.**

Radcy miejscy: Beringer, Daszyński, Dattner, Drozdowski, dr. Gross, Jawornicki, Maywalt, Margulies, Mendelsburg, dr. Petelenz, Peroś, dr Staniszewski, Sulikowski, nieobecność swą usprawiedliwili.

Początek posiedzenia o godz. $5^3/_4$ wieczór.

Przed porządkiem dziennym.

Wielki Kraków.

Przewodniczący prezydent dr. Leo wskazał na fakt dotyczący ustawy o Wielkim Krakowie, która ogłoszoną została w dz. u. kr. 30. listopada 1909. Dalej zakomunikował, że z dniem 1. grudnia objął nadzór nad przyłączonemi gminami. Inkorporacya gmin nastąpić ma w niedługim czasie i prezydent zwrócił się w tym celu do namiestnika, proponując mu dzień 1 kwietnia 1910, jako najbardziej odpowiedni do przeprowadzenia tej sprawy. Wydział krajowy na termin ten już się zgodził. Prezydent zaznaczył następnie, że jest świadom całego ogromu zadań, jakie gminę czekają, ufny jednak w poparcie Rady, nie obawia się, aby obowiązków tych spełnić nie zdołał; wszystkim bowiem przyświeca jedna myśl pracy na pożytek ukochanego miasta. (Żywe oklaski).

Historyczny moment ustawy o Wielkim Krakowie.

Mowa r. m. prof. dr. Pareńskiego.

Sankcyonowanie ustawy o Wielkim Krakowie stanowi fakt wielkiego historycznego znaczenia dla miasta Krakowa. Uznał to w niezwykle uroczystej formie jednomyślnie powziętą uchwałą Sejm krajowy, uznała opinia publiczna w mieście, w kraju a nawet w całej Polsce.

Od 1. grudnia br. wykonuje Pan Prezydent miasta kontrolę nad gospodarką gmin podmiejskich, a po upływie paru miesięcy zostaną te gminy faktycznie wcielone do dzisiejszego Krakowa. Powstanie więc nowe czterokrotnie pod względem terytoryalnym większe miasto.

Kraków stary rozszerzy się, aby znaleść miejsce do dalszego, oby najświetniejszego rozwoju, aby mógł snuć w daleką przyszłość tradycyę, jaką mu dzieje narodu przekazały. Stoimy przed wielkiem zadaniem rozszerzenia kultury dużego miasta na zaniedbane dzielnice podmiejskie wytworzenia w Wielkim Krakowie warunków nowożytnego ośrodka narodowego i społecznego życia z zachowaniem pięknych tradycyj, które wieki przekazały w spadku naszemu miastu. Zadanie to wspaniałe, ale i bardzo trudne; wymaga usilnej pracy tej prześwietnej Rady królewskiego grodu Jagiellonów, wymaga zrozumienia patryotycznego jego obywateli i mieszkańców — wymaga niemałych wkładów finansowych. Ale podejmiemy się tej pracy z patryotyczną ufnością w siły starego grodu z tą drogą dla każdego Polaka wiarą, że odrodzi się znowu i odnowi Kraków, by na długie wieki jak dotąd pozostał sercem i duchową stolicą narodu.

Przeprowadzenie ustawodawcze tak wielkiego dzieła zawdzięczamy przedewszystkiem energicznej i niestrudzonej pracy P. Prezydenta miasta, który przy pomocy komisyi z łona Rady miejskiej *ad hoc* wybranej, oraz przy pomocy kilku dzielnych urzędników Magistratu przeprowadził najpierw szczęśliwie mozolne układy ze wszystkiemi interesowanemi gminami, a następnie przy gorącem poparciu posłów miasta Krakowa uzyskał mimo piętrzących się trudności jednomyślną uchwałę sejmową. W akcyi ustawodawczej życzliwą pomoc udzielili Panu Prezydentowi miasta zarówno J. E. p. Namiestnik, jak J. E. p. Marszałek krajowy, oraz ówczesny członek Wy-

---

W razie nieuiszczenia należytości w przepisanym terminie przysługuje Gminie stoł. król. miasta Krakowa procent zwłoki w wysokości $5^0/_0$ od 30-go dnia po doręczeniu rachunku.

Art. IX

Przynajmniej na rok przed upływem 25 lat (Art. VIII) obie strony kontraktujące wdrożą starania o unormowanie opłat na dalszy okres czasu. Gdyby umowa obopólna o wysokości wynagrodzenia nie doszła do skutku obowiązywać będzie za dostarczaną wodę opłata od m³. po cenie taryfowej za wodę dostarczoną na użytek domowy w Krakowie dla realności nie opłacających $4^0/_0$ podatku, przyczem z ceny m³. wody przy poborze przewyższającym 250 m³. do 300 m³. przyzna się opust $5^0/_0$ zaś od 300 do 350 m³ $10^0/_0$ nad 350 m³. $20^0/_0$ z ceny taryfowej.

Gmina miasta Krakowa oświadcza, że to powyższe postanowienie wstawiono w umowę ze względu na niemożność przewidzenia przyszłych konjunktur, jakie zajdą po 25 latach. Dlatego Gmina miasta Krakowa obowiązuje się po upływie 25 lat wziąć pod ponowne rozważenie cenę jednostkową za dostarczoną wodę z tem wyraźnem zastrzeżeniem, aby cenę tę oznaczyć z uwzględnieniem stosunków funduszów krajowych i bez dążenia gminy do zysku

Art. X.

Koszta zawarcia niniejszej umowy, stemple do niej, ewentualne opłaty skarbowe względnie taksę przenośną ponosi fundusz krajowy.

Art. XI.

Obie strony zgadzają się, aby spory z niniejszej umowy wyniknąć mogące rozstrzygały c. k. władze sądowe w Krakowie.

Art. XII.

Obie strony zrzekają się prawa nastawania na ważność niniejszej umowy z jakiegokolwiek powodu, zwłaszcza zaś z powodu rzekomego pokrzywdzenia ponad połowę wartości.

Art. XIII.

Umowa niniejsza spisaną będzie w dwóch egzemplarzach z których jeden otrzyma Wydział Krajowy, drugi zaś gmina miasta Krakowa.

działu krajowego poseł Wereszczyński. Wszystkim tym mężom zachowa miasto i potomność wdzięczne uznanie za dokonanie wielkiego dzieła, które wytworzyło nowe zupełnie warunki dla rozwoju miasta w przyszłości.

Pragnąc więc w odpowiedni sposób uczcić historyczną chwilę rozszerzenia miasta, czynię w porozumieniu z kolegami wniosek o **wybór komisyi z 15-tu członków i Prezydyum miasta**, któraby przedłożyła w najkrótszym czasie odpowiednie wnioski Radzie miejskiej.

Prezydent dr. Leo wyraża mowcy i Radzie najserdeczniejsze podziękowanie za uznanie jego praoy.

Nagłość wniosku r. m. dr. Pareńskiego i wybór komisyi uchwalono.

R. m. Federowicz proponuje na członków komisyi następujących radców miejskich: dr. Bandrowskiego, Beringera, dr. Bobilewicza, Daszyńskiego, dr. Doboszyńskiego, Federowicza, dr. Gertlera, Kosobuckiego, dr. Ignacego Landaua, dr. Rafała Landaua, dr. Juliana Nowaka, dr. Pareńskiego, Turskiego, dr. Wasunga, Eks. hr. Wodzickiego, oraz Prezydyum miasta.

Jednomyślnie uchwalono. (LM. 256/910/Prez.).

Subwencya dla Związku Sokołów we Lwowie.

Sekretarz Rady zawiadomił, że Związek polskich gimn. Tow. sokolich w Austryi z siedzibą we Lwowie wniósł podanie o przyznanie subwencyi na koszta zlotu z okazyi uroczystości grunwaldzkiej w r. 1910.

Przekazano odnośnej Sekcyi. (LM. 116995/09/IV.).

Bank przemysłowy.

R. m. Eks. hr. Wodzicki, wskazując na mający powstać w naszym kraju bank przemysłowy, wyraża obawę, że instytucya ta ominie Kraków i będzie miała siedzibę we Lwowie. Byłoby to rzeczą niesłuszną, bo właśnie w Krakowie i w jego najbliższej okolicy przemysł rozwija się coraz bardziej. Wskazać tu należy choćby na przemysł węglowy, tak świetnie prosperujący w zagłębiu krakowskiem. Mowca domaga się, aby prezydent poczynił jak najenergiczniejsze starania, aby siedzibą tego banku był Kraków.

Prezydent dr. Leo oświadcza, że w łonie komitetu, powołanego do założenia tego banku i w łonie interesowanych przeważa zdanie, że byłoby lepiej, gdyby ów bank miał swą siedzibę w Krakowie. Niestety jednak — jak słychać — Wydział krajowy przedstawić ma Sejmowi wniosek o kreowanie tego banku we Lwowie. Prezydent nie zna motywów tej propozycyi, sądzi jednak, że będzie zadaniem posłów krakowskich starać się o jej zmianę.

Odjazd O. Bernatka.

Prezydent dr. Leo komunikuje następnie, że w imieniu Rady prezydyum miasta wspólnie z przewodniczącym sekcyi dobroczynnej prof. Pareńskim udało się do przeora Bonifratrów O. Laetusa Bernatka, aby mu, gdy odjeżdża z Krakowa, podziękować w imieniu miasta za tak skuteczną i tak obywatelską działalność podczas pobytu w Krakowie. O. Bernatek dziękując za uznanie oświadczył, że może do miasta naszego powróci. Prezydent odpowiedział na to, że Kraków gorąco tego pragnie. (Żywe oklaski).

Porządek dzienny posiedzenia.

Dar Ignacego Paderewskiego. — Pomnik Władysława Jagiełły.

Prezydent dr. Leo zawiadomił, że Ignacy Paderewski ofiarował miastu dar wspaniały: pomnik Władysława Jagiełły, który utworzył artysta rzeźbiarz Wiwulski. (Oklaski. Część pomnika została już odlaną w bronzie. Postać króla na koniu i cztery alegoryczne figury tworzą pomnik, którego podstawa wykonaną być ma z granitu. Prezydent sądzi, że odpowie życzeniu Rady, jeżeli z wdzięcznością podkreśli ten rzadki fakt niezwykłej ofiarności wielkiego artysty i obywatela. Prezydent przedstawia następujący wniosek:

„Rada miasta Krakowa, przyjmując z żywą radością wspaniały i patryotyczny dar Ignacego Paderewskiego w postaci pomnika Władysława Jagiełły, uchwala:

1. **Odsłąpić pod pomnik jeden z placów publicznych miasta.** (LM. 117880/09. IV.).

2. **Wyrazić przez wysłanie osobnej deputacyi Rady miasta szlachetnemu ofiarodawcy podziękowanie i wdzięczność całego miasta i polskiego spełeczeństwa.** (Żywe oklaski). (L. 15/910/prez.).

Prezydent dr. Leo konstatuje, że przez oklaski wyraziła Rada swoje zapatrywania ogłasza zatem, że wniosek uchwalony został przez aklamacyę (Żywe oklaski).

Reforma akcyzy.

Imieniem komisyi administracyjnej radca Magistratu dr. Zawadzki po dłuższem uzasadnieniu wnosi:

„Rada miasta uchwali:

Odpowiedzieć ministerstwu skarbu na reskrypt z dnia 10. listopada 1909 L. 59445, że skoro zniesienia liniowego podatku spożywczego uzyskać nie można, gmina miasta Krakowa oświadcza się za zreformowaniem taryfy akcyzowej na zasadach taryfy wiedeńskiej, z równoczesnem rozszerzeniem rejonu akcyzowego na terytorya gmin i obszarów dworskich, które ustawą z dnia 13. listopada 1909 N. 148 dz. u. kr. do Krakowa przyłączono, pod warunkiem atoli:

1. że rząd nie podwyższy obecnie w mieście Krakowie pobieranego podatku od bydła, nierogacizny i mięsa;

2. że podatku od drobiu nie podwyższy do stopy wiedeńskiej, ale że opłatę tę ustali w ten sposób, iż podatek: *a)* od indyków, kapłonów, tudzież od gęsi w miesiącach marcu aż do czerwca włącznie nie wyniesie więcej niż 40 h.; *b)* od gęsi w czasie od początku lipca aż do końca lutego, oraz od kaczek nie wyniesie więcej niż 20 h. od sztuki;

3. że celem zrekompenzowania ubytku w dochodach z liniowego podatku spożywczego zatrzyma co najwyżej podatek od siana, owsa, słomy w dotychczasowej

stopie i podatek od owoców w następujący sposób uregulowany: *a)* od owocu świeżego bez opakowania, na wozach, w koszach podatek po 75 h.; *b)* od owocu świeżego (gatunki szlachetne) w pojedynczem opakowaniu po 1 K. 50 h.; *c)* od owocu świeżego (gatunki wybredne) w podwójnem opakowaniu po 3 K. od 100 kgr., wreszcie:

4. że stosunek dzierżawczy z gminą miasta przedłuży co najmniej na przeciąg lat 12 przy znacznie zniżonym czynszu".

R. m. dr. Gertler podniósł, że w lipcu uchwaliła Rada miejska domagać się, aby ze względów słuszności zniesiono całkowicie obowiązującą w Krakowie akcyzę, t. j. prawo pobierania opłat od artykułów codziennych potrzeb, do miasta sprowadzanych. Rząd nie uwzględnił tego żądania. Mimo to postawiono tutaj wniosek, wedle którego rząd ma rozszerzyć akcyzę na nowe terytoryum miasta. Jeżeli ze względów jednolitej administracyi akcyzowych poborów jest to wskazanem, to można na rozszerzenie akcyzy zgodzić się tylko pod warunkiem, żeby ten dochód, jaki da z akcyzy nowe terytoryum miasta, otrzymała gmina jako taka. W ten bowiem tylko sposób gmina uzyska możność pokrycia kosztów inwestycyi na nowych obszarach miasta.

Mowca stawia wniosek:

Poleca się prezydentowi miasta, aby w dalszych pertraktacyach z rządem starał się o to, iżby nowa ustawa akcyzowa, obejmująca rozszerzenie prawa poborów akcyzowych na nowem terytoryum miasta, zapewniła bez podwyższenia dochodów rządu, gminie m. Krakowa taką podwyżkę dochodów akcyzowych, jaka odpowiada przyszłym dochodom z obszaru świeżo do miasta przyłączonego.

Dalej przemawiali za wnioskiem komisyi wiceprezydent dr. Szarski i r. m. dr. Rosenblatt, który wskazał na to, że wniosek r. m. dr. Gertlera utrudnia akcyę. Po krótkiej przemowie r. m. Bialika i wyjaśnieniu jakie udzielił prezydent dr. Leo wniosek komisyi uchwalono. (L. 2267/909/akc.).

Wniosek r. m. dr. Gertlera w głosowaniu upadł.

Podatek gminny od trunków.

Imieniem komisyi administracyjnej referent radca magistratu dr. Zawadzki wskazał, że z powodu rosnących potrzeb gminy i czekających wydatków w rozszerzonem mieście zachodzi potrzeba podniesienia samoistnych opłat gminnych od trunków.

Następnie przedstawił następujące wnioski komisyi:

„I. Wnieść petycyę do Sejmu krajowego o uchwalenie ustawy zezwalającej gminie miasta Krakowa na pobór następujących opłat od trunków: *a)* od spirytuozów: 1) od spirytusu do 50 stopni włącznie po 40 kor.; 2) od spirytusu do 75 stopni włącznie po 60 kor.; 3) od spirytusu nad 75 stopni po 80 kor. od jednego hektolitra; 4) od wódek, rumu, araku, esencyi ponczowej, rosolisu, likieru, olejków wonnych, tynktur i wogóle od płynów, do których alkohol wchodzi jako główna część składowa, po 80 kor. od hektolitra, bez względu na stopień zawartości alkoholu; *b)* od win, a mianowicie: 1) od win niemusujących w beczkach po 12 kor. od hektolitra; 2) od win niemusujących we flaszkach po 20 kor. od hektolitra; 3) od win musujących tak zwanych szampańskich po 30 kor. od hektolitra; *c)* od wina i moszczu owocowego po 3 kor. od hektolitra; *d)* od piwa: 1) z wyjątkiem piwa i porteru angielskiego po 7 kor. od hektolitra; 2) angielskiego i porteru angielskiego po 10 kor. od hektolitra; *e)* od miodu: 1) wyprodukowanego w Krakowie w obrębie linii akcyzowej po 13 kor. od 100 klg. miodu praśnego użytego do wyrobu; 2) wprowadzonego do Krakowa w obręb linii akcyzowej, względnie skonsumowanego w Krakowie na terytoryum pozostającem poza linią po 11 kor.

We wszystkich tych wypadkach, w których spirytus po myśli dotyczących ustaw wolny iesf od rządowego podatku konsumcyjnego, ma być także wolny od opłaty gminnej.

II. Przyznać zakładom przemysłowym, znajdującym się w obrębie linii akcyzowej miasta Krakowa, a przerabiającym alkohol, zwrot podatku od trunków, a to od ilości alkoholu i przetworów alkoholowych poza linię akcyzową wywożonych wedle klucza ustanowić się mającego w dotyczących przepisach wykonawczych.

Przed powzięciem decyzyi co do sposobu udzielania tych zwrotów wysłuchać poprzód zapatrywań kół interesowanych".

R. m. dr. Rosenblatt domagał się aby w ustawie wyraźnie było zaznaczone, czy to są samoistne opłaty czy dodatki gminne. Mowca jest za tem aby to były samoistne opłaty.

Referent dr. Zawadzki wskazuje na dogodność dodatków gminnych przy ściąganiu podatków rządowych.

R m. Epstein proponuje, aby podnieść opłaty od win szampańskich z 30 na 50 koron i od win we flaszkach z 20 na 30 koron od hektolitra.

R. m. Miedniak przedstawia rezolucyę, aby Magistrat zastanowił się nad sprawą reformy opłat konsensowych i przyszedł z odpowiednimi wnioskami.

W głosowaniu wnioski komisyi uchwalono z poprawkami r. m. Epsteina (L. akc. 2223/09.), oraz rezolucyę r. m. Miedniaka. (LM. 117107/09 III a.).

Dodatek drożyźniany.

Imieniem Sekcyi prawniczej i skarbowej Dyrektor Magistratu Grodyński wnosi:

Rada miasta uchwali:

1) Udziela się zapomogi drożyźniane:

a) 88 dyetaryuszom Magistratu płatnym z funduszu miejskiego służącym ponad 1 rok, według wykazu z 18. XII. 1909, jak następuje:

służącym	ponad 10 lat	po	100 Kor.
„	„ 6—10 „	„	70 „
„	„ 3— 6 „	„	50 „
„	„ 1— 3 „ (żonatym)	„	50 „
„	„ 1— 3 „	„	30 „

z tem, że dyet. p. Władysław Petkun, służący ponad lat 10 a zajęty tylko 3 godziny dziennie, otrzymać ma Kor. 50.

b) 127-miu woźnym i pachołkom Magistratu, według wykazu z 18. XII. 1909 po 60 koron.

c) 62 osobom prowizorycznej służby Magistratu,

według wykazu 21. XII. 1909 po 20 K. służącym ponad 1 rok, według stanu z 31. XII. 1909.

d) 6 sierżantom, 11 starszym pompierom, 14 pompierom I. klasy i 10 pompierom II. klasy straży pożarnej miejskiej po 60 koron, 12 fornalom po 40 kor., oraz 5 praktykantom, woźnemu i stróżowi tejże straży po 20 kor., z tem, że starszy pompier Feliks Czekaj przydzielony obecnie do Zakładu czyszczenia miasta jako magazynier, otrzymać ma 40 kor. — to wszystko według wykazu Naczelnika straży pożarnej miejskiej z 21. XII. 1909 roku.

e) 5-ciu pomocnicom nauczycielek w szkole robót kobiecych po 50 koron.

2) Na pokrycie powyższego wydatku w kwocie łącznej 17.130 koron udziela się kredyt dodatkowy dla budżetu miejskiego na r. 1909 w takiejże kwocie.

Po uchwaleniu nagłości wniosku sprawozdawca udzielił wyjaśnień r. m. Uderskiemu, dr Gertlerowi i Dębickiemu, poczem wniosek przyjęto. (LM. 115260/09/prez.).

Targi przymusowe.

Imieniem komisyi administracyjnej referent radca Magistratu dr. Zawadzki wnosi:

Rada miasta uchwali:

Gmina miasta będąc zdania, że tylko należycie urządzony i zorganizowany targ przymusowy może przyczynić się do uregulowania tak bardzo u nas zaniedbanego handlu nierogacizną i dać podstawę do przeróbki mięsa wieprzowego na wielką skalę ze znaczną dla kraju korzyścią, popiera jaknajusilniej postulaty Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego zawarte w memoryale wystosowanym do Wydziału Krajowego w sprawie chodowli trzody chlewnej.

Zarazem gmina miasta oświadcza, iż w razie zaprowadzenia targów przymusowych w Krakowie gotową jest reaktywować przy pomocy kraju urządzenia b. zakładu kontumacyjnego na cele targu, oraz poprzeć w odpowiedni sposób spółkę dla przetwarzania mięsa wieprzowego, gdyby ją w Krakowie założono.

Po wyjaśnieniu udzielonem r. m. Bialikowi wniosek komisyi uchwalono. (L. akc. 2211/09.).

Hala maszynowa stolarska.

Imieniem Komisyi dla spraw Muzeum techniczno-przemysłowego referent konc. pr. Magistratu Batko wnosi:

Rada miasta uchwali:

Rada miasta przyjmując do wiadomości nadesłane ze strony Wydziału krajowego i c. k. Urzędu popierania przemysłu w Wiedniu zapewnienie poparcia finansowego gminy przy budowie hali maszynowej stolarskiej zezwala na wybudowanie tej hali na gruncie miejskim w miejscu później oznaczyć się mającem i zapewnia, iż w należytym czasie spłaconą zostanie kwota, za jaką c. k. Ministerstwo robót publicznych udzieli urządzeń maszynowych dla wymienionej hali.

Poleca się Komisyi dla Muzeum przemysłowego, ażeby w porozumieniu z Kuratoryą Instytutu dla popierania przemysłu przedłożyła Radzie miejskiej szczegółowe sprawozdanie z planami i kosztorysami.

Po wyjaśnieniu udzielonem r. m. Wolnemu wniosek komisyi uchwalono. (LM. 927/1909/I.).

Zakupno realności przy ul. Smoleńsk 11.

Imieniem Sekcyi ekonomicznej i skarbowej referent radca Magistratu Skrzyniarz wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Na cele instytutu i Muzeum techniczno-przemysłowego nabyć od Maryi ze Skubów Lebedyńskiej i spóln. realność pod lk. 61 Dz. III. l. or. 11 przy ulicy Smoleńsk w Krakowie położoną lwh 571 ks. gr. gm. Kraków objętą za cenę 56000 K. w stanie wolnym od ciężarów.

2. Cenę kupna wraz z kosztami nabycia pokryć z funduszu m. zaliczkowo na rachunek zaciągnąć się mającej na kupno tej realności pożyczki, a zarazem zwrócić się do Kasy oszczędności m. Krakowa, aby przyznała na ten cel subwencyę na amortyzacyę tej pożyczki.

4. Do podpisania kontraktu obok p. Prezydenta m. upoważnia się Radców m. Stanisława Drozdowskiego i dr. Ludwika Merza a na przypadek przeszkody u jednego z nich Radcę m. Piotra Kosobuckiego

4. Upoważnia się w myśl § 82 statutu p. Prezydenta miasta do zrealizowania w porozumieniu ze Sekcyą II. wspomnianej pod 2. pożyczki a do podpisania skryptu dłużnego upoważnia się Radców miejskich. Stanisława Drozdowskiego i dr. Stanisława Domańskiego, względnie na wypadek przeszkody u którego z nich Radcę m. Stanisława Stachowskiego.

Wniosek przyjęto (LM. 39367/09/I.).

Zakupno realności przy ulicy Krakowskiej 57.

Imieniem Sekcyi ekonomicznej i skarbowej referent radca Magistratu Skrzyniarz wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Zakupić na rzecz gminy m. Krakowa od Kasy oszczędności miasta Krakowa realność lk. 31 Dz. VIII. l. or. 57 przy ul. Krakowskiej lwh. 1427 w Krakowie za cenę kupna w kwocie 41360 K., z której kwota 20360 kor. ma być wypłacona przy podpisaniu kontraktu, a reszta 21000 kor. ma pozostać przy hipotece jako pożyczka annuitetowa do spłaty w $35\frac{1}{2}$ latach.

2 Koszta z zakupnem połączone i należytość przenośną poniesie gmina miasta Krakowa.

3. Cenę kupna wraz z kosztami i należytością przenośną pokryć zaliczkowo z funduszu miejskiego obrotowego na rachnuek pożyczki, zaciągnąć się mającej na zakupno realności.

4. Do podpisania kontraktu obok prezydenta miasta upoważnia się radców miejskich Stanisława Drozdowskiego i dr. Ludwika Merza, a na wypadek przeszkody u jednego z nich radcę miej. Wandalina Beringera.

Wniosek przyjęto. (LM. 90100/09/I.).

Ryczałt na mieszkanie dla kierowników szkół.

Imieniem Sekcyi szkolnej referent radca Magistratu dr. Zaczek wnosi:

Rada miasta uchwali:

Kierownikom i kierowniczkom szkół ludowych w Krakowie, którzy nie mają mieszkania w budynku szkolnym i pobierają za to ryczałt na mieszkanie, podnosi się ten ryczałt począwszy od 1-go stycznia 1910 i to:

a) Kierownikom i kierowniczkom szkół pospolitych położonych w Dz. I.—VIII. miasta z 800 do 1000 K. rocznie.

b) dyrektorowi i dyrektorkom szkół wydziałowych, położonych w Dz. I.—VIII. miasta z 900 do 1100 koron rocznie.

Wniosek przyjęto. (LM. 41639/09/IV.).

Kredyt dodatkowy.

Imieniem Sekcyi ekonomicznej i skarbowej referent radca Magistratu Skrzyniarz wnosi:

Rada miasta uchwali:

1. Dla działu IX. poz. 8. lit. E. f. tegorocznego budżetu przyznaje się kredyt dodatkowy w kwocie 18277 kor. 27 hal. na uzupełnienie, utrzymania maszyn, wozów i narzędzi roboczych.

Wniosek przyjęto. (LM. 101201/09/I.).

Na wniosek r. m. dr. Gertlera przewodniczący zarządził poufne posiedzenie dla przeprowadzenia dyskusyi w sprawie panoramy grunwaldzkiej.

Po upływie półgodziny przewodniczący otwiera posiedzenie jawne.

Panorama grunwaldzka.

Sprawozdawca radca Magistratu dr. Zaczek odczytuje list z poprzedniego dnia p. Styki gdzie modyfikuje on swoje wobec gminy żądanie i oświadcza, że przyjmuje na siebie wszystkie koszta budowy, oraz nie żąda od miasta żadnej subwencyi.

P. Styka oświadcza dalej gotowość, że po upływie lat trzech od otwarcia panoramy obraz wraz z konstrukcyą własnym kosztem z Barbakanu usunie w przeciągu dni trzydziestu. Gdyby to nie nastąpiło, panorama wraz z całem urządzeniem przejdzie bezpłatnie na własność miasta. Przyznaje gminie po upływie owych trzech lat prawo nabycia tego obrazu wraz z całem urządzeniem za cenę ryczałtową, równą kosztom zbudowania konstrukcyi. P. sprawozdawca odczytał następnie pismo Koła mieszczańskiego, domagające się, aby Rada miasta przyjęła ofertę p. Styki.

W końca p. sprawozdawca przedstawił imieniem Sekcyi szkolnej i komisyi grunwaldzkiej następujące 2 wnioski:

1. Wniosek większości.

„Komisye, nie wchodząc w sposób sfinansowania panoramy grunwaldzkiej, oświadczają się za wejściem w rokowania z pp. Stykami celem urządzenia panoramy i za udzieleniem zezwolenia na umieszczenie jej w rondlu bramy Floryańskiej na przeciąg lat 3 z zastrzeżeniem, iż rondel nie będzie uszkodzony“.

2. Wniosek mniejszości.

„Rada miejska nie może przychylić się do prośby pp. Styków o odstąpienie barbakanu na cele panoramy grunwaldzkiej, natomiast jest gotowa ustąpić na czas pewien miejsce pod budynek na panoramę i udzielić nadto jednorazowej subwencyi w kwocie 10.000 K“.

R. m. Kosobucki w obszernem przemówieniu oświadcza się za oddaniem Barbakanu na cele panoramy. Mowca sądzi, że Rada oświadczy się za projektem, który przyczynić się może znacznie do uświetnienia uroczystości grunwaldzkiej. Nie można się zgodzić na wniosek mniejszości, aby Barbakanu nie dawać, a dać tylko artyście 10000 K. To uważa mowca za marnowanie grosza miejskiego. W mieście przeważa opinia przychylna dla projektu p. Styki i Rada z opinią tą powinna się liczyć.

R. m. Dębicki podnosi, że wszystkie argumenty „za“ i „przeciw“ zostały już wyczerpane na poufnych obradach Rady. Na jawnem posiedzeniu radby mowca poprzeć projekt p. Styki i prosi radców, aby głosowali za wnioskiem większości.

R. m. Bujwid wyraża zdziwienie, że ów ważny fakt, jakim jest postawienie przed oczy społeczeństwa obrazu dziejowej chwili, zapoznaje częściowo Rada miasta Argument, że Barbakan uległby zniszczeniu, nie wytrzymuje najmniejszej krytyki; wszystko będzie zarządzone, aby Barbakan nie uległ najmniejszemu naruszeniu, więc o co chodzi? Liczyć się należy z opinią, która za projektem p. Styki się oświadczyła.

R. m. Turski sądzi, że w danym momencie nie wolno przejść do porządku dziennego nad projektem, który się przyczyni do uświetnienia uroczystości grunwaldzkiej. Kilkoma głosami większości nie można projektu odrzucić i Rada miasta, która dotąd niewiele poczyniła przygotowań do uświetnienia uroczystości, nie może brać na siebie odpowiedzialności za zniweczenie świetnego pomysłu. Obraz, popularyzujący moment dziejowy, będzie wybornym środkiem pedagogicznym dla szerokich mas naszego społeczeństwa. Mowca oświadcza się za projektem p. Styki.

R. m. dr. Guńkiewicz wnosi o odroczenie obrad nad tą sprawą z powodu spóźnionej pory do następnego posiedzenia za tydzień t. j. do 30. b. m.

W głosowaniu wniosek o odroczenie sprawy do przyszłego czwartku uchwalono

Na tem posiedzenie zakończono o godzinie 9 wieczór.

Posiedzenie tajne (17. w kad. XV.) **z dnia 22. grudnia 1909 r.**

I. **Marcinowi Dziubkowi**, stróżowi leja w Dąbiu przyznano w drodze łaski zaopatrzenie w kwocie 600 kor. rocznie od dnia uchwały Rady miejskiej. (LM. 69938/09/I.).

II. **Janowi Woźniczce**, kanalarzowi miejskiemu przyznano w drodze łaski zaopatrzenie w kwocie 600 kor. rocznie, począwszy od dnia uchwały Rady miejskiej. (LM. 50523/09/I.).

III. **P. Antoniemu Kłosińskiemu** nadano prezentę na posadę nauczyciela w szkole 4 kl. posp. męskiej połączonej z 3 kl. szkołą Wydziałową im. Ces. Franciszka Józefa I. (LM. 104373/09/IV.).

Posiedzenie nadzwyczajne (36. w kad. XV.) **z dnia 30. grudnia 1909.**

Przewodniczący: Prezydent dr. Juliusz Leo, prezydent miasta.

I. Wiceprezydent miasta: dr. Henryk Szarski.

Sekretarz Rady miejskiej: dr. Rudolf Sikorski.

Radców miejskich obecnych **54.**

Radcy miejscy: Daszyński, Drozdowski, dr. Gross. Dr. Gunkiewicz, Heumann, Iglicki, Judkiewicz, ks. Krupiński, Margulies, Mendelsburg, II. Wiceprezydent Sare, Schmelkes, Sędzimir, Sulikowski, Szatkowski, Wachtel nieobecność swą usprawiedliwili.

Początek posiedzenia o godzinie 5·30 wieczór.

Przed porządkiem dziennym.

Labotaryum wojskowe w Grzegórzkach.

R. m. dr. Krongold interpeluje w sprawie zniesienia laboratoryum wojskowego w Grzegórzkach, którego istnienie, jakto wykazały wypadki w Woli Duchackiej zagraża w wysokim stopniu okolicznej ludności i realnościom. W razie gdyby Prezydyum miasta w sprawie tej nie uczyniło dotąd kroków, mowca zgłasza co do niej wniosek nagły.

Na interpelacyę powyższą wyjaśnia Prezydent miasta, że Gmina w tej sprawie poczyniła kroki. Po wybuchu prochowni w Woli Duchackiej udała się deputacya do Cesarza i Ministerstw z prośbą o przeniesienie prochowni i wspomnianego laboratoryum z gmin sąsiednich do dalszych okolic. Dotąd w tej sprawie nie zapadła decyzya mimo, że Prezydent był potem jeszcze 2 razy w Ministerstwie wojny. Prezydyum miasta będzie czuwało nad załatwieniem tej sprawy.

R. m. dr. Petelenz wyjaśnił, że Koło Polskie odniosło się już w tej sprawie do Ministerstwa Obrony krajowej i że w dalszym ciągu będzie tę sprawę popierało.

Porządek dzienny posiedzenia.

Zakładanie ksiąg gruntowych.

Radca Magistratu Skrzyniarz imieniem Sekcyi ekonomicznej, skarbowej i prawniczej wnosi:

I. Gmina miasta Krakowa w dopełnieniu ciążącego na niej w ślad §. 37 galic. ustawy kraj. z 30. marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr. obowiązku:

1. da komisyi dla sprostowania ksiąg gruntowych dla gminy miasta Krakowa jednorazowy ryczałt na urządzenie lokalu w kwocie 1300 kor. z tem, że zakupione za tę kwotę urządzenie ma się stać własnością c. k. Skarbu państwa;

2. płacić będzie dla tejże komisyi przez cały czas trwania czynności zakładania ksiąg gruntowych corocznie ryczałt w kwocie 3600 kor. na lokal z obsługą, opalaniem i oświetlaniem;

3. dostarczać będzie tejże komisyi, przez cały czas trwania czynności zakładania ksiąg gruntowych, potrzebnych do pomiarów figurantów, jednakowoż na koszt c. k. Skarbu państwa.

II. Na zapłatę wspomnianego pod I. 1. ryczałtu na urządzenie lokalu w kwocie 1300 kor. i na zapłatę części ryczałtu rocznego na lokal za listopad i grudzień w kwocie 600 kor. przyznaje się kredyt nadzwyczajny dla Dz. XIV. budżetu 1909 w kwocie 1900 kor.; na pokrycie zaś rocznego ryczałtu na lokal z obsługą, opalaniem i oświetlaniem, począwszy od 1910 r. wstawiać będzie Wydział obrachunkowy do budżetu corocznie kwotę 3600 kor.

III. Do podpisania deklaracyi co do zobowiązań pod I. wyszczególnionej, która na koszt gminy ma być wystawiona, upoważnia się obok p. prezydenta miasta radców miejskich dr. Michała Koya i dr. Bronisława Gunkiewicza, a na wypadek przeszkody u jednego z nich radcę m. dr. Ludwika Merza.

Uchwalono bez dyskusyi. (LM. 99103/09/I.).

Linia regulacyjna ul. Karmelickiej.

Radca Magistratu Skrzyniarz imieniem Sekcyi ekonomicznej wnosi:

I. Linię regulacyjną dla części ulicy Karmelickiej wzdłuż realności lk. 44 Dz. IV. i młynówki ustanawia się według linii w planie Budownictwa m. z czerwca 1909 kolorem zielonym i literami *a*, *b*, *d*, oznaczonej.

II. 1. Właścicielowi realności lk. 44 Dz. IV. lwh. 698 (L. or. 18 ul. Karmelicka) w Krakowie odstąpić dla przydzielenia do tej realności — skrawek gruntu miejskiego z parceli gr lk. 2483 lwh. 1783 gm. kat. Kraków objętej, na planie literami *a*, *b*, *c*, oznaczony o powierzchni 5·50 m^2. czyli 1·50 sąż.^{2}. za cenę po 120 kor. za 1 s.^{2}. płatną przy podpisaniu kontraktu.

2. Koszta kontraktu, stemple, należytość przenośną i koszta intabulacyi poniesie wyłącznie nabywca.

3. Do podpisania kontraktu obok prezydenta miasta upoważnia się radców miejskich Klaudyusza Dębickiego i Stanisława Drozdowskiego, a na wypadek przeszkody u jednego z nich radcę m. Piotra Kosobuckiego.

Uchwalono bez dyskusyi. (LM. 47657/09/I.(.

Kredyt dodatkowy.

Radca Magistratu Skrzyniarz imieniem Sekcyi ekonomicznej i skarbowej wnosi:

„Na uporządkowanie ścieżek na cmentarzu miejskim przyznaje się kredyt dodatkowy dla działu IX. poz. 4 i. „wydatki zwyczajne“ budżetu 1909 w kwocie 800 kor.“.

Uchwalono bez dyskusyi. (LM. 102965/09/I.)·

Kredyt dodatkowy.

Radca Magistratu Skrzyniarz imieniem Sekcyi ekonomicznej i skarbowej wnosi:

„Przyznaje się kredyt dodatkowy dla działu II. poz. 3. e. budżetu 1909 r. w kwocie 700 kor. na utrzymanie czystości i porządku w budynkach miejskich“.

Uchwalono bez dyskusyi (LM. 50913/09/I.).

Panorama grunwaldzka.

Radca Magistratu dr. Zaczek imieniem Sekcyi szkolnej i komisyi dla obchodu grunwaldzkiego przedstawia 2 wnioski w sprawie oddania Barbakanu artyści

malarzowi p. Styce celem urządzenia panoramy przedstawiającej bitwę pod Grunwaldem.

1 Wniosek większości:

„Komisye nie wchodząc w sposób sfinansowania panoramy grunwaldzkiej, oświadczają się za wejściem w rokowania z pp. Stykami, celem urządzenia panoramy i za udzieleniem zezwolenia na umieszczenie jej w rondlu bramy Floryańskiej na przeciąg lat 3, z zastrzeżeniem, iż rondel nie może być uszkodzony".

2 Wniosek mniejszości:

„Rada miasta nie może przychylić się do prośby pp. Styków o odstąpienie Barbakanu na cele panoramy grunwaldzkiej, natomiast gotowa jest odstąpić na czas pewien miejsca pod budynek na panoramę i udzielić nadto jednorazowej subwencyi w kwocie 10.000 K".

Prezydent dr. Leo zawiadomił, że r. m. Dąbrowski wręczył mu 34 petycyj od komitetów okręgowych włościańskich stronnictwa ludowego, zajmujących się urządzeniem obchodu rocznicy grunwaldzkiej domagających się odstąpienia Barbakanu na cele panoramy.

Mowa r. m. Dąbrowskiego.

Mowca oświadcza się za urządzeniem panoramy w Barbakanie. Z początku odnosił się mowca do tego projektu obojętnie, ale potem, gdy widział, że za nim oświadcza się opinia publiczna, stał się gorącym zwolennikiem projektu. Mowca protestuje przeciw temu, że projekt p. Styki rozważano zrazu na tajnych posiedzeniach Rady; rzecz taką należało omawiać na posiedzeniu jawnem. Należało za pośrednictwem osobnej komisyi projekt zbadać, a potem przedstawić Radzie wnioski. Gdyby Barbakan miał być uszkodzony, nie byłoby o czem mówić; jeżeli jednak artysta daje rękojmię, że Barbakanowi nic się nie stanie, należy mu go dać na ramy do obrazu. Nie na samym obrazie panoramowym tu zależy; chodzi o cel, o to, aby lud, przyglądając się panoramie, podnosił się na duchu i uczył się historyi. Odrzucenie projektu p. Styki byłoby gaszeniem ducha narodowego, czego nam czynić nie wolno.

Prezydent wobec wywodów poprzedniego mowcy zauważył, że sprawa nie była wcale postawiona na tajnem posiedzeniu Rady miasta, lecz na poprzedniem i dzisiejszem posiedzeniu Rady znajdowała się na porządku dziennym jawnego posiedzenia. Omawiano ją tylko na poufnem zebraniu członków Rady.

Uchwalono zamknięcie dyskusyi i zamknięto listę mowców.

Mowa r. m. Stanisława Nowaka.

Mowca sądzi, że nikt nie dopuściłby panoramy do Barbakanu, gdyby go miano naruszyć. Konserwatorzy przeciwni są projektowi Styki ich argumenty jednak nie są do uwzględnienia. Przeciwną jest także grupa ludzi, którzy sądzą, że w rękach swoich zmonopolizowali znawstwo sztuki. Mowca oświadcza, że głosować będzie za udzieleniem Barbakanu.

Mowa r. m. dr. Juliana Nowaka.

Mowca podnosi, że bynajmniej nikt nie jest przeciwnikiem panoramy. Całe postawienie sprawy było fałszywe. P. Styka przecież swojemi panoramami uświetniał uroczystości węgierskie. P. Styka połączyć chce panoramę z obchodem grunwaldzkim; to jest rzeczą słuszną.

Mowca zastanawia się następnie nad broszurą p. Styki i krytykuje jego panoramę „Golgota" podnosi współpracownictwo Wojciecha Kossaka ś. p. Bollera i innych wybitnych artystów przy panoramie Racławickiej. Ludowi trzeba dać pierwszorzędną pracę artystyczną. Zgadza się tylko na to, aby panorama była przedsiębiorstwem prywatnem p. Styki, subwencyonowanem przez gminę. Reasumując swe wywody, oświadcza mowca że jest przeciwny oddaniu Barbakanu pod panoramę, bo: 1) nie ma gwarancyi, że p. Styka namaluje rzecz dobrą; 2) pragnie oddzielenia interesu od strony patryotycznej; 3) nie ma gwarancyi, czy Barbakan nie będzie naruszony. Wkońcu zaznacza mowca, że Rada m. Krakowa nie zasłużyła sobie na to, aby jej dawano lekcyę patryotyzmu. Na miano patryoty nie zarabia się głosowaniem „tak" lub „nie". lecz życiem całem.

Mowa r. m. Kosobuckiego.

Mowca przemawiał jako członek komitetu obchodu grunwaldzkiego. Komitet ten oświadczył się za udzieleniem Barbakanu. Mowca sądzi, że na pomieszczenie panoramy nie byłby odpowiednim barak na Błoniach. Mowca kończy zwracając się przeciw opinii konserwatorów.

Mowa r. m. dr. Gertlera.

Mowca oświadcza się za udzieleniem Barbakanu i odpiera argument jakoby panorama była profanacyą Barbakanu. Nie można robić zarzutu p Styce, że proponując panoramę, równocześnie przedstawia momenty finansowe. Przecież inaczej postąpić nie można i wniosek większości, przedłożony Radzie, wyraźnie powiada, że udziela się Barbakanu, „nie wchodząc w sposób sfinansowania panoramy". Wkońcu wypowiada mowca zdanie, że chyba dziś już wszyscy są za panoramą w Barbakanie. Mowca wzywa radców aby za udzieleniem Barbakanu głosowali.

Następnie przemawiali r. m. Dębicki, Bujwid i dr. Petelenz którzy popierali wniosek o udzielenie Barbakanu p. Styce argumentami, które przytoczono już na poprzedniem posiedzeniu Rady

Mowa r. m. dr. Staniszewskiego.

Mowca podnosi, że sprawę traktować należy nie ze stanowiska patryotycznego, ale czysto administracyjnego. Zabarwienie sprawy nutą patryotyczną — wywołać może pewne obniżenie czci obywatelskiej ludzi, którzy na to nie zasłużyli; ani tych, co są za panoramą w Barbakanie nie można dlatego tylko nazywać patryotami, ani temu przeciwnych, nie można odsądzać od patryotyzmu. (Oklaski) Jest jeszcze rzecz inna, a mianowicie, że normalnie sprawa ta dotyczy agend prezydenta miasta. Barbakanem zarządza prezydyum, tak, jak Sukiennicami — i mowca jest za tem, aby rzecz sprowadzić na grunt natury ściśle administracyjnej i odstąpić sprawę do załatwienia prezydentowi miasta. Należy tak czynić tembardziej, że żadnych nie przedłożono momentów rzeczowych, któreby pozwalały zająć wobec tej sprawy stanowisko.

Mowca stawia wniosek: Sprawę umieszczenia panoramy grunwaldzkiej w Barbakanie Rada miejska od-

stępuje Prezydentowi miasta do załatwienia we własnym zakresie.

Mowa r. m. dr. Bandrowskiego.

Mowca podnosi, że wniosek mniejszości jest może negatywny i aby uchylić jakiekolwiek podejrzenia, byłoby może pożądanem, aby ten wniosek brzmiał inaczej. Przedewszystkiem zaprotestować należy przeciw urabianiu opinii, stwierdzającej rzekomo, że ten, kto jest za Barbakanem, jest patryotą, kto przeciw — patryotą nie jest. Postawienie sprawy w ten sposób uchybia powadze Rady, do przestrzegania której jest obowiązaną.

Mowca stwierdza dalej, że jest jednomyślnem przekonaniem Rady, iż panorama może oddać wielki usługi i pod względem pedagogicznym mieć znaczenie wielkie. Następuje kwestya, gdzie tę panoramę umieścić, i tu zaczynają się różnice. Popierający wniosek mniejszości sprzeciwia się umieszczeniu panoramy w Barbakanie. Pamiątek mamy nie wiele, należy je więc zostawić w spokoju, w jakim przez wieki były; Barbakan swoim sposobem ozdobi nam uroczystość grunwaldzką. Podniesione w dyskusyi wątpliwości nie zostały rozprószone: niema gwarancyi, że Barbakan nie będzie uszkodzony, cała strona urządzenia panoramy nie jest znana. Co do wniosku dra Staniszewskiego, to mowca się nań zgadza, bo ma to zaufanie do prezydenta że sprawę rozstrzygnie właściwie.

Prezydent dr. Leo oświadcza, że pomijając przepis statutu, mocą którego może każdą sprawę poddać pod decyzyę Rady, uczynił tak dlatego, bo magistrat uznał, że to nie jest zwykła sprawa administracyjna, dalej, bo tak zadecydowała sekcya i komisya. Nie uchylając się wcale od odpowiedzialności, bo już raz zajął na Radzie w tej sprawie stanowisko, którego nie zmienił prosi, aby Rada przez głosowanie rozstrzygnęła.

R. m. dr. Staniszewski oświadcza, że choć prezydent może rzecz oddać do rozstrzygnięcia Radzie, Rada może to uchwalić, że rozstrzygnięcie tej kwestyi oddaje prezydentowi.

Zabierali następnie głos w kwestyi sprostowania r. m. Stanisłzw Nowak i Dąbrowski.

Przystąpiono do głosowania. Za wnioskiem r. m. dra Staniszewskiego o oddanie sprawy prezydentowi głosowało 20 radców.

Wniosek upadł.

Nad wnioskami sekcyi szkolnej i komisyi grunwaldzkiej na wniosek r. Miedniaka głosowano imiennie. Na skrutatorów powołał prezydent r. m. dr. Doboszyńskiego i dr. Poniklę.

Za wnioskiem większości głosowali r. m.: Beringer, Bialik, Birnbaum, Bujwid, Dattner, Dąbrowski, Dębicki, Epstein, Federowicz, dr Gertler, Hałatkiewicz, Jarra, Konopiński, Kosobucki, dr. Lustgarten, Maciołowski, dr. Meisels, Miedniak, Stan Nowak, dr. Petelenz, dr.Rosenblatt, Sołtysik, dr Starzewski, Turski i Wolny, razem 25.

Za wnioskiem mniejszości głosowali r. m. dr. Bandrowski, dr. Bobilewicz, dr. Domański, dr. Doboszyński, dr. Fierich, Godzicki, dr. Jaworski, Jawornicki, Klemensiewicz, dr. Koy, Maywalt, dr. Jul. Nowak, dr. Pareński, dr. Ponikło, Porębski, Rittermann, Schwarz, dr. Staniszewski, Suski, dr. Szarski, dr. Tilles, dr. Wasung i hr. Wodzicki, razem 23.

Temsamem uchwalono wniosek większości. (LM. 106083/09/IV.).

Na tem o godzinie 9 wieczór Prezydent m. zamknął posiedzenie.

Sprawozdania ze Sekcyj i komisyj.

Sekcya ekonomiczna. (I).

I. Posiedzenie w dniu 1. grudnia 1909.

Przeprowadzono obszerną dyskusyę nad sprawą **budynków około kościoła św. Idziego**, poczem ponowiono uchwałę z dnia 11. listopada 1908, aby Radzie miasta przedstawić wniosek zburzenia domostwa około kościoła św. Idziego, gdyż konwent OO. Dominikanów zażądał stanowczo zburzenia istniejącego budynku, a warunki postawione co do wybudowania i przeznaczenia nowego budynku są dla Gminy, zdaniem Sekcyi nie do przyjęcia.

II. Posiedzenie w dniu 15. grudnia 1909 r.

Zezwolono stosownie do wniosku Mgtu i delegacyi zakładu czyszczenia miasta **virement w Dz. IX. p. 8**.

Dalej przyznano **kredyty dodat.** na druki, roboty introligatorskie, czyszczenie kominów, lekarstwa dla koni miejs. i utrzymanie czystości w biurach.

Ratyfikowano zarządzenie Prezydenta miasta, któremu dodano kwotę 2000 k. na **adaptacyi domu przy ulicy Kanoniczej**, zakupionego dla probostwa WW. Świętych, za dom probostwa odstąpiony Gminie Krakowa.

Zatwierdzono deklaracyę komitetu wydelegowanego w sprawie **drogi nadbrzeżnej** nad Wisłą z okazyi kanalizacyi i regulacyi Wisły.

Do kosztów wykupna gruntu, potrzebnego na szkarpę przyczyni się Gmina kwotą 4790 k. zaś na zakupno gruntu pod rozszerzenie drogi kwotę 1500 kor.

Sekcya skarbowa. (II).

I. Posiedzenie w dniu 2. grudnia 1909 r.

Sekcya uchwaliła udzielić 17 rękodzielnikom krakowskim **pożyczki dra Warschauera** w łącznej kwocie 3350 kor., oraz

odpisać w tym funduszu 6-ciu rękodzielnikom nieściągalne pożyczki razem w kwocie 939 k. 20 h.

Następnie załatwiła Sekcya kilka spraw emerytalnych służby miejskiej.

Przyznała kilka **kredytów dodatkowych** i przyjęła do wiadomości sprawozdanie **o rewizyi Kasy miejskiej** w dniu 16. XI. 1909.

Sekcya prawnicza. (III).

Posiedzenie w dniu 29. listopada 1909 r.

Sekcya rozpatrzyła **kontrakt** jaki ma być zawarty między gminą m. Krakowa a Wydziałem krajowym o dostarczenie wody dla **zakładu obłąkanych w Kobierzynie**; wydała opinię co do obowiązku gminy przyczynienia się do kosztów **założenia** nowych **ksiąg gruntowych** i co do zeznania rewersu demolacyjnego odnośnie do miejskiej szkółki drzew w Krowodrzy. Wreszcie powzięła uchwałę w sprawie zaopatrzenia w drodze łaski dwóch stróżów gminnych.

Sekcya szkolna. (IV).

Posiedzenie w dniu 27. listopada 1909 r.

Przeprowadzono naprzód dyskusyę wstępną w sprawie powołania do życia **orkiestry cywilnej** w Krakowie. Referat powierzono r. m. dr Julianowi Nowakowi z prośbą o przedstawienie Sekcyi na jednem z najbliższych posiedzeń wniosków w tej sprawie.

Na wniosek dr. Wasunga uchwalono prosić prezydenta miasta, ażeby w sprawach teatralnych zwołał posiedzenie Sekcyi szkolnej z zaproszeniem tych członków Rady miasta, którzy należą do komisyi teatralnej.

Następnie przyjęto przedstawiony przez dr. Wasunga projekt założenia **miejskiej szkoły gospodarstwa domowego** i uchwalono przedłożyć projekt ten Radzie miasta do zatwierdzenia.

Sekcya (V).

I. Posiedzenie w dniu 20. grudnia 1909 r.

Uchwalono z działu V. **projektu budżetu na r. 1910** pozycye 4. 5. 6., odnoszące się do wydatków na straż policyjną, oraz poz. 7., dotyczącą straży na Wiśle. Nadto przyjęto cały dział XIII. (sprawy wojskowe) i z działu IX., pozycye od 1 do 6, (sprawy sanitarne).

W końcu **przyjęto do gminy** na podstawie ustawowego zasiedzenia 19 osób, — 2 zaś osobom zapewniono przyjęcie do gminy pod warunkiem uzyskania obywatelstwa austryackiego.

Sekcya dobroczynna (VI).

I. Posiedzenie w dniu 20. grudnia 1909 r.

Uchwalono **projekt budżetu na r. 1910** odnośnie do działu X. (dobroczynność) i działu V. p. 3. (areszta miejskie).

Połączone Sekcye i komisye.

I. Posiedzenie Sekcyi skarbowej i Sekcyi prawniczej w dniu 21. grudnia 1909.

Uchwalono przedłożyć Radzie miejskiej wniosek Magistratu na udzielenie w roku bieżącym **zapomogi drożyźnianej** dyetaryuszom, straży pożarnej i służbie Magistratu.

II. Posiedzenie komisyi dla obchodu grunwaldzkiego i sekcyi szkolnej w dniu 3. grudnia 1909 r.

Po długiej i wyczerpującej dyskusyi oświadczono się w zasadzie za zezwoleniem na zamieszczenie obrazu **panoramy grunwaldzkiej w Barbakanie**, pod warunkiem, że mury jego nie będą przez to naruszone i że kształt zewnętrzny Barbakanu w niczem nie dozna zmiany. Pozwolenie ograniczono na przeciąg lat trzech. Ze względu na kwestyę finansową, poruszoną w podaniu pp. Styków, zastrzeżono także decyzyę sekcyi ekonomicznej w tej sprawie.

Mniejszość członków zasadniczo oświadczyła się przeciw pomieszczeniu Grunwaldu w Barbakanie i zgłosiła wniosek mniejszości na pełną Radę.

Komisya administracyjna.

I. Posiedzenie w dniu 2. grudnia 1909 r

Komisya **zatwierdziła plany** szczegółowe na uposażenie ścian hali maszyn w budującej się chłodni, oraz **ofertę** na wyłożenie ścian chłodni właściwej płytami z białego marmuru.

Następnie rozpatrywała sprawy odnoszące się do akcyzy a między innemi przyjęła projekt Administracyi na lepsze oświetlenie za pomocą lamp systemu „Lux“ tych rogatek, na których zaprowadzenie oświetlenia gazowego natrafia na przeszkody.

Również rozpatrywała i zatwierdziła Komisya instrukcyę dla lekarza akcyzowego.

II. Posiedzenie w dniu 11. grudnia 1909 r.

Przeprowadziła Komisya w dalszym ciągu szczegółową dyskusyę nad sprawą **reformy akcyzy i podatku gminnego od trunków.**

Komisya gazowo-elektryczna.

I. Posiedzenie w dniu 6. grudnia 1909 r.

Przyjęto do wiadomości **zamknięcie rachunków za r. 1908** i sprawozdanie komisyi rewizyjnej, oraz udzielono absolutoryum Dyrekcyi Gazowni z administracyi Gazowni za r. 1908.

Następnie uchwalono **nemuneracyę** dla urzędników i robotników Gazowni i jednorazową **zapomogę** robotnikom Gazowni z powodu drożyzny.

Dalej przyjęto **projekt budżetu Gazowni i Elektrowni miej.** na r. 1910.

Zatwierdzono oferty na odbiór amoniaku zgęszczonego technicznie oczyszczonego na rok 1910.

W końcu przyjęto do wiadomości **zaprowadzenie gazu na Czarnej Wsi**, poprawienie oświetlenia w ulicach: Podwale, Dunajewskiego, Basztowej, Sławkowskiej, Lubicz, oraz w dzielnicy VIII.

Uchwalono **ośwtetlić gazem drogę** spacerową **do Parku Jordana.**

Komisya gruntów pofortyfikacyjnych.

I. Posiedzenie w dniu 29. listopada 1909 r.

Uchwalono **kredyt** na adaptacye w Czerwonym krzyżu, oraz **wydzierżawiono Związkowi Turystycznemu** kawałek **gruntu** na ślizgawkę.

II. Posiedzenie w dniu 9. grudnia 1909 r.

Obradowano nad sprawą **otwarcia** nowej **ulicy w Nowej Wsi** przez Tow. Urzędników budowy tanich domów i zatwierdzono ofertę Romanowskiego i Kramarczyka na dalsze rozbieranie murów poniżej *niveau* ulic.

Komisya plantacyjna.

I. Posiedzenie w dniu 17. grudnia 1909 r.

Obradowano nad **projektem budżetu** plantacyjnego na r. 1910.

Komisya projekt ten tak w wydatkach zwyczajnych, jak nadzwyczajnych przyjęła. Na wniosek kuratora plantacyj dra Straszewskiego, wezwała komisya magistrat, aby się zastanowił nad sprawą **powiększenia etatu** straży plantacyjnej tak stałej, jak prowizorycznej, gdyż siły dotychczasowe nie mogą podołać swym obowiązkom i strzedz należycie plantacyj przed szkodami. Komisya poleciła magistratowi **zasadzenie więcej drzewek w lasku** parku

dra Jordana, aby zaś lasek ten zebezpieczyć przed szkodami, uchwalono okolić lasek taśmą żelazną.

W dalszym ciągu obrad przedstawił prezydent miasta potrzebę **założenia** w mieście kilku mniejszych **publicznych ogrodów**, któreby jednocześnie służyły ludności przedmieść i gmin przyłączonych do miasta. Chodzi przedewszystkiem o ogrody dla dzieci mniej zamożnych warstw ludności. Przy zwiększonem bowiem znacznie terytoryum miasta, obecnie ani plantacye, ani istniejące parki już nie wystarczą; komisya więc uznała po dłuższej dyskusyi projekt założenia ogrodów dzielnicowych za bardzo pożądany i potrzebny i uchwaliła jedmyślnie wezwać magistrat, by już z wiosną r. 1910 przedłożył wnioski założenia przynajmniej trzech takich małych ogrodów, np. po 2 morgi objętości, urządzonych odpowiednio dla zabaw dzieci.

Komisya wodociągowa.

I. Posiedzenie w dniu 20. grudnia 1909 r.

Komisya obradowała nad **budżetem wodociągu** miejskiego zarówno zwyczajnym jak inwestycyjnym na r. 1910 i nad **rozszerzeniem wodociągu** miejskiego, by produkcyę wody odpowiednio podnieść ze względu na wzrastające potrzeby ludności obecnego Krakowa, oraz gmin podmiejskich, które wcielone zostaną do miasta. Po załatwieniu budżetu przeprowadzono szczegółową dyskusyę nad projektem powiększenia wodociągu, opracowanym przez zarząd wodociągu przy współudziale prof. Sikorskiego.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami drukarni Związkowej w Krakowie pod zarządem A. Szyjewskiego.